

Sivistys- ja hyvinvointitoimiala

Toimintakertomus vuodelta 2023

Tuloslaskelma	Alkuperäinen TA 2023	Siitä muutos	TA+muut. 2023	TP 2023	Poikkeama	Poikkeama %	TP 2022
Toimintatuotot	6 105 350	910 000	7 015 350	7 810 979	795 629	11 %	7 408 216
Myyntituotot	1 712 640	118 000	1 830 640	1 995 047	164 407	9 %	1 769 890
Maksutuotot	2 161 830	70 000	2 231 830	2 267 893	36 063	2 %	2 642 443
Tuet ja avustukset	1 935 910	722 000	2 657 910	3 234 447	576 537	22 %	2 604 464
Muut toimintatuotot	294 970	0	294 970	313 591	18 621	6 %	391 419
Toimintakulut	-108 906 127	-2 867 000	-111 773 127	-111 290 192	482 936	0 %	-106 359 848
Henkilöstökulut	-59 567 587	-2 674 000	-62 241 587	-63 153 521	-911 934	1 %	-60 623 589
Palvelujen ostot	-23 032 540	-193 000	-23 225 540	-22 757 883	467 657	-2 %	-21 630 617
Aineet, tarv. ja tavarat	-2 874 220	0	-2 874 220	-2 524 590	349 630	-12 %	-2 700 501
Avustukset	-4 283 160	0	-4 283 160	-4 085 129	198 031	-5 %	-4 106 241
Muut toimintakulut	-19 148 620	0	-19 148 620	-18 769 068	379 553	-2 %	-17 298 899
Toimintakate	-102 800 777	-1 957 000	-104 757 777	-103 479 213	1 278 564	-1 %	-98 951 632
Poistot ja arvonal.	-771 000		-771 000	-696 512	74 488	-10 %	-402 317

Olennaiset tapahtumat tilikaudella

Sivistys- ja hyvinvointitoimialan muutetun talousarvion toimintakate alittui 1 278 564 euroa. Toimintatuotot ylittyivät 795 629 euroa. Ylitys johtui budjetoitua suuremmista kotikuntakorvauksista ja eri hankkeisiin tulleista suuremmista erillisistä valtionavustuksista. Toimintakulut alittuivat 482 936 euroa. Toimintakulujen alitus johtui aineisiin, tarvikkeisiin ja tavaroihin ja muihin toimintakuluihin varattujen määrärahojen alittumisesta sekä yksityisen hoidon tuen ja sen kuntalisän kustannusten alittumisesta. Myös palvelujen ostot alittuivat, koska liikelaitos Aleksia palautti ruoka- ja siivouspalveluista laskuttamia määrärahoja. Tulosalueista toimintakatteen alittivat koulutuspalvelut, varhaiskasvatuspalvelut, kirjasto- ja kulttuuripalvelut, nuorisopalvelut sekä liikunta- ja hyvinvointipalvelut. Toimintakatteen ylittivät tulosalueista hallinto- ja talouspalvelut sekä koulutuksen ja varhaiskasvatuksen erillishankkeet.

Lasten ja nuorten hyvinvoinnin tila ja hyvinvoinnin tukeminen

Pääsääntöisesti nurmijärveläiset lapset ja nuoret voivat hyvin. Kehitystä vuoden 2021 kouluterveyskyselyn tuloksiin nähden oppilaat ja opiskelijat kokivat seuraavasti; 4.–5.-luokkalaiset kokevat, että terveystarkastuksissa puhutaan lapselle tärkeitä asioista (74,9 %), he ovat osallistuneet koulun tapahtumien suunnitteluun (70,9 %) ja koulussa on mahdollisuus keskustella aikuisen kanssa mieltä painavista asioista (61,4 %). Huolestuttavaa on vähintään lievän ahdistusoireilun kokemus (26,1 %), sähkötupakan käytön lisääntyminen (5,1 %) sekä taiteen ja kulttuurin harrastaminen vähintään kerran viikossa (74,4 %). 8.–9.-luokkalaiset kokivat tarvittaessa saaneensa mielialaan liittyvissä huolissa tukea koulun aikuisilta (81,6 %), alaikäisten savukehankinnat välttämisen kautta ovat laskeneet (74,5 %) ja kiusaaminen on loppunut tai vähentynyt, kun kiusattu tai muita kiusannut on kertonut koulukiusaamisesta koulun aikuiselle (51,4 %). Huolestuttavaa on, että ei lainkaan lukuvuoden aikana kiusattujen määrä on laskenut (67,2 %), oppimiseen ja koulunkäyntiin erityisopettajan tukea tarvinneiden ja apua saaneiden määrä on laskenut (70,3 %) ja kokemus helposta pääsystä kouluterveydenhoitajan vastaanotolle on laskenut (61,2 %).

Lukioikäiset kokevat, että heillä on hyvät vaikutusmahdollisuudet koulun tapahtumien järjestämiseen (51,4 %), hyvät vaikutusmahdollisuuden kouluruokailuun (38,2 %) ja hyvät vaikutusmahdollisuudet koulutilojen suunnitteluun ja siistimiseen (37,6 %). Kokemukset siitä, että on saanut hyvinvointiinsa tukea koulupsykologilta (52,0 %) tai koulukuraattorilta (71,1 %), kun apua on tarvinnut, ovat laskeneet ja 42 % vastanneista ei syö aamupalaa. Ammattioppilaitoksen opiskelijoista mielialastaan huolissaan kuluneen 12 kuukauden aikana olleiden määrä on laskenut (28,2 %), yksinäiseksi tuntevien osuus on laskenut (11,2 %) ja laittomia huumeita ainakin kerran kokeneiden osuus on laskenut (9,3 %). Huolestuttavaa on se, että alueensa harrastusmahdollisuuksista tietää vain 43,9 % vastaajista, harrastuspaikat koetaan olevan liian kaukana (30,1 %) ja kokemus vaikutusmahdollisuuksista koulutyön suunnitteluun on laskenut (30,3 %).

THL kerää peruskouluilta terveydenedistämiseksi (TEA-viisari) liittyvää tietoa yhteistyössä Opetushallituksen kanssa. Tiedot kerätään kouluilta syksyisin, kahden vuoden välein parittomina vuosina. Tietojen kokoaminen toteutettiin kansallisesti vuoden 2023 aikana ja saadut tulokset julkaistaan keväällä 2024.

Vuoden 2023 Move-testien tulokset julkaistiin joulukuussa 2023. Move-mittaukset ovat perusopetuksen 5. ja 8. luokkalaisille oppilaille valtakunnallisella tasolla tehtävät vuosittaiset mittaukset, joissa mitataan fyysisiä ominaisuuksia, kuten kestävyyttä, nopeutta, voimaa ja liikkuvuutta sekä motorisia taitoja, eli tasapainoa, liikkumista sekä välineenkäsittelyä. Nurmijärveläisten 8.

luokkalaisten tulokset ovat huomattavasti paremmat kuin vuosi sitten. Vuonna 2022 Nurmijärven 8.-luokkalaista 44 %:lla fyysinen toimintakyky oli, Move-tulosten perusteella, huolestuttavalla tasolla. Vuonna 2023 Nurmijärveläisten kasiluokkalaisten tulos oli 29,9 %. Tulos oli hyvä myös naapurikuntavertailussa. Move-tulosten perusteella fyysinen toimintakyky oli huolestuttavalla tasolla Tuusulassa 38,2 %, Keravalla 42,2 %, Järvenpäässä 41,8 % ja Hyvinkäällä 48,2 %. Koko Keusoten alueella fyysinen toimintakyky on mahdollisesti terveyttä ja hyvinvointia kuluttavalla tai haittaavalla tasolla 42,2, prosentilla kahdeksaluokkalaista. Viidesluokkalaista 31 % omaa fyysisen suorituskyvyn huolestuttavalla tasolla (v. 2022 39 %), joten tässäkin ikäluokassa kehitystä parempaan on tapahtunut. Keski-Uudenmaan kuntien keskiarvo oli 36,3 %.

Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma (lastensuojelulaki 12 §) laaditaan lasten ja nuorten hyvinvoinnin edistämiseksi sekä lastensuojelun järjestämiseksi ja kehittämiseksi. Nurmijärven kunnan lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma on laadittu vuosille 2023–2025. Suunnitelma toteuttaa keskeisiä, hyvinvointialueen ja kuntien sekä muiden toimijoiden kanssa yhteistyössä laadittuja tavoitteita ja toimenpiteitä vuosille 2022–2025. Sen valmistelussa on tarkasteltu lasten ja nuorten palveluja tutkittuun tietoon pohjautuen, ilmiölähtöisesti. Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma on myös kuntastrategiaa toteuttava ohjelma. Suunnitelma koostuu neljästä kokonaisuudesta: Turvallisen kasvuympäristön mahdollistaminen lapsille ja nuorille, Lapsiperheiden tukeminen ja vanhemmuuden vahvistaminen, Nuorten kasvun tukeminen, Lasten ja nuorten aktiivisen vapaa-ajan ja mielekkään harrastamisen edistäminen. Nurmijärven kunnan lasten ja nuorten hyvinvoinnin edistämistä ohjaa monialainen lasten ja nuorten hyvinvoinnin ohjausryhmä, jossa on mukana myös hyvinvointialueen edustus. Työryhmän puheenjohtajana toimii sivistysjohtaja.

Lapsiperheille suunnatun Kohtaamispaikka Suopolun tuvan, kävijöiden määrä on kasvanut vuoden 2023 aikana. Osallistujia kohtaamispaikassa järjestettyyn toimintaan on ollut 914 vuoden aikana. Toimintaa on järjestetty yhteistyössä järjestöjen ja hyvinvointialueen kanssa.

Kouluissa on työskennellyt opetukseen sitomatonta henkilöstöä: kouluvalmentajia ja koulunuorisotyöntekijöitä.

Lasten ja nuorten harrastustoimintaa on kehitetty ja siten lisätty tarjontaa vuoden 2023 aikana. Harrastamisen Suomen mallin kerhotoiminnan koordinointi ja kehittäminen siirtyi liikunta- ja hyvinvointipalveluiden alaiseksi toiminnaksi. Suosituimpia kerhoja olivat kuvataide-, käsityö-, parkour- ja liikuntakerhot. Lisäksi syksyllä 2023 kilpailutettiin yläkouluikäisten toivomia kuntosal-, keilaus- ja biljardikerhoja. Vuoden aikana harrastamisen mallin kerhotoimintaa toteutettiin 98 kerholla, kerhopaikkoja kertyi 1876 ja ilmoittautumisia 1406. Kerhoja toteutettiin myös koulujen omana kerhotoimintana opetus- ja kulttuuriministeriön kerhotoiminnan kehittämisen avustuksen avulla 16 koululla.

Valtion erityisavustukset (hankkeet) ovat mahdollistaneet lisähenkilöstöä tukemaan lapsia varhaiskasvatuksessa ja oppilaita koulussa, sekä tukemaan pedagogista kehittämistyötä. Avustusten/hankkeiden kautta on palkattu koulunkäynnin ohjaajia, erityisopettajia ja luokanopettajia koulutuspalveluihin ja lastenhoitajia, varhaiskasvatuksen opettajia, varhaiskasvatuksen erityisopettajia, projektiasiantuntijoita ja apulaisjohtajia varhaiskasvatukseen.

Sivistys- ja hyvinvointitoimiala on mukana kunnan ilmastotyöryhmässä. Ilmastotyön toimenpideohjelmassa olevia toimenpiteitä on edistetty vuoden 2023 aikana. Toimialan yksiköistä osassa on ekotukihenkilötoimintaa, toimintaa on tarkoitus lisätä mahdollisuuksien mukaan tulevaisuudessa. Varhaiskasvatuksen yksiköistä Haikalan ja Professorintien päiväkodit ovat hakeneet mukaan Vihreä Lippu -toimintaan.

Kulttuuripolon ohjelma pystyttiin ensimmäistä kertaa kokonaisuudessaan viemään läpi ilman poikkeusjärjestelyjä suunnitelman mukaisesti kaikissa ikäluokissa.

Nurmijärven kestävä kasvun ohjelma (Nuuka)

Valtuusto hyväksyi Kestävä kasvun ohjelman (Nuuka) kesäkuussa 2023. Päätöksen mukaan sivistys- ja hyvinvointitoimialalla tuli selvittää alkuluokkatoiminnasta luopuminen asteittain. Selvitys valmistui syksyn aikana ja marraskuussa valtuusto päätti, että alkuluokkatoiminnasta luovutaan. Nuuka-päätöksessä kesäkuussa hyväksyttiin myös avoimen varhaiskasvatustoiminnan supistaminen pohjautuen toiminnan tarpeen vähenemiseen. Samoin Nuuka-päätöksessä pienennettiin yhdistystoiminnan avustuksia sekä muutettiin kulttuuripalvelujen tapahtumatuotannon linjauksia. Kaikki nämä päätökset toimeenpannaan pääosin vuonna 2024 ja ne on huomioitu vuoden 2024 talousarviossa.

Klaukkalan minipalveluverkkotyö

Kestävä kasvun ohjelma (Nuuka) hyväksyttiin kunnan valtuustossa kesällä 2023. Ohjelmassa on tehty linjauksia liittyen koulujen ja varhaiskasvatuksen palveluverkkoon. Varhaiskasvatuksen osalta on linjattu, että toiminta siirrettäisiin pienistä ja huonokuntoisista yksiköistä suurempiin yksiköihin. Yksi uusista päiväkodeista toteutetaan palvelusetelimalilla (Vanha-Klaukka) ja kaksi (Klaukkala/Viirinlaakso ja Rajämäki) rakennetaan kunnan omaan taseeseen. Klaukkalan alueella tullaan luopumaan seuraavista päiväkodeista: Aitohelmi, Isosuo, Suopolku, Riihipuisto ja myöhemmin Ylitilantien yksiköstä, jos lapsimäärät pienenevät niin, että

niistä on mahdollista luopua. Klaukkalan kouluverkon osalta ohjausryhmä totesi, että Urheilupuiston, Klaukkalan ja Syrjälän koulujen kunto antaa perustellun synn arvioida peruskorjausten korvaamista uudisrakennuksella. Osana valmistelua tutkitaan mahdollisuus sijoittaa oppilaita myös muihin yksiköihin.

Nuuka-päätöksen mukaisesti on syksyn 2023 aikana valmisteltu hankeselvitykset ja -suunnitelma eri toteutusvaihtoehdoista, joissa on tutkittu neljää eri toteutusvaihtoehtoa. Suunnitelmavaihtoehdoissa korvataan Klaukkalan, Syrjälän ja Urheilupuiston koulut sekä Vendlaskolan, ja rakennetaan Viirinlaaksoon uusi päiväkotirakennus.

Klaukkalan minipalveluverkkoa on valmisteltu yhteistyössä sivistys- ja hyvinvointitoimialan ja ympäristötoimialan kesken. Valmistelussa on osallistettu laajasti eri tahoja. Päätöksenteon tueksi on tehty eri vaihtoehtoihin liittyvää vaikutusten ennakoarviointia.

Muutokset toimialan palveluverkossa

Lepsämän koulun uudisrakennus palaneen koulurakennuksen tilalle otettiin käyttöön helmikuussa 2023. Rajamäen kampuksen rakennustyöt käynnistyivät syksyllä 2023.

Isokallion päiväkodin toiminta lakkautettiin syksyllä 2023 Rajamäellä. Varhaiskasvatuksessa on jouduttu ottamaan käyttöön väliaikaisia tiloja johtuen alle 3-vuotiaiden kasvaneesta määrästä. Rajamäellä on toiminut Päiväkotit Lasten talo ja Kirkonkylässä Mäkituvan päiväkotit väliaikaistiloissa.

Rajamäellä aloitti syksyllä 2023 uusi yksityinen päiväkotit, Peikkometsän liikuntapäiväkotit. Kirkonkylään valmistui Touhulan Laidunalueen päiväkodin laajennus, Laidunalueen 2 -päiväkotit vuoden 2024 alussa. Pilkkeen Helmitarhan päiväkotit lopetti toimintansa syyskuun 2023 lopussa Kirkonkylässä.

Hyvinvointialueen toiminnan käynnistyminen

Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisvastuun siirryttyä hyvinvointialueelle 1.1.2023 koulu- ja opiskeluterveydenhuolto sekä kuraattori- ja psykologipalvelut siirtyivät hyvinvointialueen vastuulle, ja työntekijät siirtyivät hyvinvointialueen työntekijöiksi vuoden 2023 alussa. Heidän työpisteensä säilyivät kouluissa ja oppilaitoksissa.

Kuraattorien ja psykologien siirtyminen vaikutti sivistys- ja hyvinvointitoimialan organisaatioon. Hyvinvointipalvelujen tulosalue poistettiin toimialan organisaatorakenteesta ja tulosalueelle sijoittunut kotoutumispalvelujen yksikkö siirrettiin hallinto- ja talouspalvelujen tulosalueen alaiseksi yksiköksi. Hyvinvoinnin edistämisen yksikkö siirrettiin liikunta- ja hyvinvointipalvelujen tulosalueen alaisuuteen.

Yksittäisillä yhdyspinnoilla tehdään hyvää yhteistyötä käytännön tasolla eri asiantuntijoiden välillä. Lisäksi alueen sivistysjohtajien ja hyte-koordinaattorien tekemä yhteistyö on onnistunutta, jonka taustalla vaikuttavat aiemmat yhteistyösuhteet ja tutut henkilöt. Yhdyspintatyön haasteiksi ovat nousseet vuoropuhelun vähäisyys ja yhteyshenkilöiden eli vastinparien puute. Edelleen pohdintaa ja epäselvyyttä aiheuttaa kunnan ja hyvinvointialueen työnjako, toimijoiden roolit ja tehtävät sekä vastuut osana kokonaisuutta. On myös tärkeä huomioida, että yhdyspinnot eivät toimi itsestään, vaan niiden kehittäminen vaatii aktiivista panostamista yleisten yhteistyörakenteiden lisäksi myös yhdyspintakohtaisesti. On tärkeää, että yhdyspintatyössä ovat mukana oikeat henkilöt, joilla on toimivalta viedä asioita eteenpäin omassa organisaatiossaan.

Ikäihmisille suunnattujen palvelujen kehittäminen

Nurmijärven kunta on korvannut vuodesta 2007 alkaen yli 65-vuotiaille 10 € vuodessa kenkien liukuesteparin hankintaan. Korvaus on maksettu korvaushakemuksen perusteella. Korvauskäytäntöä muutettiin asiakasystävällisempään suuntaan hyvinvointilautakunnan päätöksellä 23.5.2023. Liikunta- ja hyvinvointipalvelut jakoi 450 kpl kenkiin kiinnitettäviä liukuesteit maksutta 65 vuotta täyttäneille syksyn 2023 aikana, yksi liukuestepari/henkilö.

Kunta on ollut mukana kansallisessa, kolmivuotisessa Ikäinstituutin Voimaa vanhuuteen -ohjelmassa, jossa pääpaino on kunnan ja yhdistyssektorin yhteistyön kehittämisessä ja yhdistystoimijoiden kouluttamisessa, mm. kuntotestauksessa ja tuolijumpan vetämisessä. Hanke päättyi vuoden 2023 lopussa.

Kirjasto- ja kulttuuripalveluissa on lähdetty uudelleen tuottamaan ohjelmaa ikäihmisten asumispalveluyksiköihin.

Siskojen ja Simojen toimesta Nurmijärvellä käynnistyi 2023 AKSELI-toiminta, joka on kohdennettu yli 60-vuotiaille miehille. Toiminnan tarkoituksena on kokoontua yhteen, tutustua toisiinsa ja jakaa kokemuksia luottamuksellisessa ilmapiirissä. Miehet tapaavat samalla kokoonpanolla yhden kauden ajan. Toiminta on aktiivista Klaukkalassa ja Rajamäellä. Toiminta on maksutonta sekä poliittisesti ja uskonnollisesti sitoutumatonta.

Kunta oli asiantuntija-apuna, kun Onnenkimpale ry haki kolmivuotista STEA-rahoitusta ikääntyvien kuntalaisten arkiaktiivisuuden lisäämiseksi, yksinäisyyden vähentämiseksi ja yhteisöllisyyden edistämiseksi Olohuone-toimintamallin avulla. Hanke aloitti toimintansa vuoden 2023 alussa ja toiminta on levinnyt sekä Kirkonkylälle että Klaukkalaan. Ikäihmisiä aktivoidaan liikunnan ja kädentaitojen keinoin sekä yhteisöllisyyttä edistetään mm. Saunaklubi-toiminnalla. Lisäksi järjestetään erilaisia tapahtumia ja tilaisuuksia. Kunnan edustaja on mukana hankkeen seurantatyöryhmässä.

TE-uudistuksen valmisteluun osallistuminen

Nurmijärvi osallistui TE-uudistuksen valmisteluun omalta osaltaan suunnitellen nuorten palveluita ja kotoutuja-asiakkaiden palveluja valmisteluorganisaatiossa. Kotoasioita ja nuorten palveluita käsiteltiin osana henkilöasiakaspalvelut-teemaryhmiä. Kotoasiakkaan ja vieraskielisten palveluja suunniteltiin yhteistyössä muiden eri teemaryhmien, tukipalvelujen ja verkostojen kanssa. TE-valmistelu nivoutui osittain kotoutumislain uudistuksen valmisteluun. Nuorten palveluiden osalta TE-uudistuksen kysymykset käsittelivät Ohjaamo-toimintaa, nuorten työpajoja ja kuntouttavan työtoiminnan mahdollista sijoittumista takaisin kuntaorganisaation osaksi.

Toimialan strategia- ja kehittämistyö

Sivistys- ja hyvinvointitoimialan strategian talousarvion 2023 sitovia tavoitteita on edistetty toimialan palveluiden kehittämissuunnitelman ja muiden strategioita toimeenpanevien suunnitelmien ja ohjelmien avulla. Toimialalle on suunniteltu yhteinen strategian ja kehittämissuunnitelman toimeenpanon ja arvioinnin suunnitelma ja aikataulu, jonka tarkoituksena on jäntevöittää strategiatyötä ja lisätä tiedon läpivirtaamista koko toimialalla yksiköistä hallintoon ja toisinpäin. Strategiaa on otettu toimialalla vahvemmin työn tueksi ja rajaamisen välineeksi.

Sivistys- ja hyvinvointilautakuntien kanssa arvioitiin lautakuntien yhteisessä seminaarissa strategian toteutumista toukokuussa.

Muutokset lainsäädännössä

Oppilas- ja opiskelijahuoltolakiin on hyväksytty muutos, jolla pyritään varmistamaan kunnan, muiden koulutuksen järjestäjien ja hyvinvointialueen välinen yhteistyö opiskeluhuollon järjestämisessä. Muutokset astuivat voimaan 1.1.2023.

Varhaiskasvatuksen asiakasmaksulakiin 1.3.2023 voimaan astuneen muutoksen myötä varhaiskasvatuksen asiakasmaksuja alennettiin nostamalla tulorajaja 33 prosenttia. Muutoksen myötä noin 50 % perheistä lapsen varhaiskasvatukseen osallistuminen on tulotietojen perusteella maksutonta.

Nuorisolakiin tehdyn muutoksen myötä lakiin on kirjattu harrastamisen Suomen mallin mukainen nuorten harrastustoiminnan tarkoitus sekä kunnan tehtävät sen järjestäessä kyseistä harrastustoimintaa. Laissa säädetään myös niistä edellytyksistä, jotka otetaan huomioon harrastustoimintaan myönnettävän valtionavustuksen määrää harkittaessa.

Lasten ja nuorten hyvinvoinnin tukeminen erilaisten hankkeiden kautta

Klaukkalan alueella sekä Klaukkalan alueen kouluissa kehitettiin yhteisöllisyyttä ja kouluun kiinnittymistä koulunuorisotyön ja Klaukkalan yhteishankkeen kautta.

Yläkouluissa on ollut koulunuorisotyöntekijöiden lisäksi palkattuna kolme kouluvalmentajaa Sitouttavan kouluyhteisötyön hankkeen kautta.

Arvio tulevasta kehityksestä

Lasten ja nuorten määrän kehittyminen vuoteen 2030

Seuraavissa taulukoissa on laskelmia lasten ja nuorten määrien kehityksestä aikavälillä 2010–2030 Klaukkalassa, Kirkonkylässä, Rajamäellä, Røykässä ja maaseutualueilla. Taulukoissa esitetyt määrät perustuvat väestöennusteeseen, jonka luvuissa on huomioitu yleisimmin käytettäviä taustatietoja. Väestöennusteen toteutumiseen liittyy aina epävarmuustekijöitä, mutta se on välttämätön suunnittelun pohja ja paras mahdollinen tieto tulevasta kehityksestä.

Alueellista määrien kehittymistä tarkasteltaessa on alueiden välillä ja ikäryhmien välillä alueellisia eroja siinä, onko määrät laskussa vai nousussa. Koko kunnan aluetta tarkasteltaessa määrien muutokset vaihtelevat ja muuttuvat tarkastelujakson aikana ikäryhmän sisälläkin jonkin verran, suunta on kuitenkin alueittain havaittavissa.

Alueellinen tarkastelu tuo palveluiden suunnittelun näkökulmasta hyvin esille sen, miten palveluiden suunnittelua pitkälle aikavälille on haastavaa kohdentaa. Toisella alueella voi olla kovaakin painetta lisätä jonkin ikäryhmän palveluita, kun samanaikaisesti toisella alueella on palveluiden näkökulmasta väljää.

KLAUKKALA

Klaukkalan alueella 0–6-vuotiaiden määrä nousee vuoteen 2025 hiukan. Ennusteen mukaan määrä lähtee laskemaan vuonna 2028. 7–12-vuotiaiden määrä on tasaisessa laskussa, kun taas ennusteen mukaan 13–15-vuotiaiden määrä on Klaukkalan alueella lievässä kasvussa ja kääntyy vuonna 2023 laskuun. 16–24-vuotiaiden määrä on Klaukkalan alueella kasvussa.

	0-2	3-6	7-12	13-15	16-19	20-24
2010	636	1013	1474	760	936	571
2011	661	1014	1494	738	947	599
2012	658	1021	1500	746	947	606
2013	688	953	1522	769	928	669
2014	676	983	1532	804	929	699
2015	656	1007	1534	771	943	701
2016	640	976	1604	731	943	701
2017	593	1028	1588	730	975	671
2018	544	1032	1598	765	989	750
2019	561	992	1599	823	993	790
2020	579	964	1618	830	960	889
2021	641	875	1642	833	995	860
2022	639	877	1637	822	1005	824
2023	665	882	1641	814	1040	865
2024	641	924	1608	829	1059	897
2025	653	945	1555	841	1063	952
2026	640	946	1572	852	1041	1024
2027	639	954	1524	873	1052	1026
2028	630	923	1533	866	1077	1029
2029	622	920	1536	847	1070	1037
2030	615	893	1570	783	1112	1010

KIRKONKYLÄ

Kirkonkylän alueella 0–6-vuotiaiden määrä on kasvussa. 7–12-vuotiaiden määrä on tasaisessa kasvussa, kun taas ennusteen mukaan 13–15-vuotiaiden määrä on Kirkonkylän alueella lievässä laskussa. 16–19-vuotiaiden määrä on Kirkonkylän alueella lievässä laskussa, mutta 20–24-vuotiaiden määrä kasvussa.

	0-2	3-6	7-12	13-15	16-19	20-24
2010	235	358	615	326	412	285
2011	258	337	602	323	401	333
2012	249	349	576	334	413	350
2013	259	374	559	327	434	367
2014	244	374	561	308	417	399
2015	250	370	560	285	438	423
2016	246	349	567	295	436	388
2017	225	340	547	312	411	391
2018	206	331	536	311	395	395
2019	187	347	551	283	401	390
2020	212	335	545	271	407	413
2021	221	335	528	273	399	404
2022	225	321	510	298	376	410
2023	236	315	533	275	363	437
2024	246	337	520	263	355	457
2025	267	331	533	232	372	455
2026	279	362	518	250	360	470
2027	290	390	527	255	351	480
2028	295	409	541	269	336	462
2029	302	440	541	274	330	462
2030	308	458	581	259	350	443

RAJAMÄKI

Rajamäen alueella 0–6-vuotiaiden määrä on laskussa. Ennusteen mukaan määrä lähtee laskemaan vuonna 2027. 7–12-vuotiaiden määrä on melko tasainen, lievästi laskeva, kuten myös 13–15-vuotiaiden määrä. 16–24-vuotiaiden määrä on Rajamäen alueella kasvussa. Nuoria on vuonna 2030 Rajamäen alueella 24 % enemmän kuin vuonna 2020.

	0-2	3-6	7-12	13-15	16-19	20-24
2010	273	451	608	298	381	246
2011	279	424	642	291	388	232
2012	269	439	642	293	382	259
2013	262	420	673	276	379	264
2014	260	444	686	300	347	277
2015	266	426	683	306	332	281
2016	253	388	699	328	352	280
2017	267	385	687	347	348	268
2018	248	391	723	338	362	285
2019	246	406	695	342	347	230
2020	242	411	683	342	362	228
2021	257	387	689	351	357	214
2022	254	381	680	354	371	224
2023	262	391	690	354	385	237
2024	255	391	673	377	388	267
2025	265	386	668	359	415	290
2026	247	385	674	358	410	324
2027	247	362	680	336	434	337
2028	245	347	674	345	432	340
2029	245	347	660	343	421	346
2030	246	322	670	337	424	349

RÖYKKÄ

Röykän alueella 0–2-vuotiaiden määrä on laskussa, kun taas 3–6-vuotiaiden määrä nousee vuoteen 2027 hiukan ja kääntyy sitten laskuun. 7–12-vuotiaiden määrä on tasaisessa laskussa vuoteen 2028 saakka ja sitten kasvaa lievästi. Ennusteen mukaan 13–15-vuotiaiden määrä vaihtelee röykän alueella vuosittain melko suuresti, mutta vuonna 2028 määrä laskee 50,5 % vuoteen 2023 verrattuna. 16–24-vuotiaiden määrä on Röykän alueella laskussa.

	0-2	3-6	7-12	13-15	16-19	20-24
2010	84	113	174	62	83	65
2011	90	112	176	70	83	47
2012	80	118	176	72	84	53
2013	70	131	169	73	77	59
2014	75	120	186	69	79	54
2015	73	115	183	75	87	42
2016	63	117	176	86	81	51
2017	48	107	192	95	80	51
2018	40	95	185	82	85	45
2019	43	93	188	75	85	46
2020	45	75	162	76	86	41
2021	44	65	162	84	95	40
2022	55	72	155	86	92	46
2023	61	70	141	87	100	56
2024	61	68	138	76	98	56
2025	52	75	126	82	91	51
2026	51	79	119	68	102	47
2027	51	83	99	80	89	59
2028	50	82	106	64	83	55
2029	49	72	112	61	81	43
2030	49	71	114	44	85	54

MAASEUTUALUEET

Maaseutualueilla 0–6-vuotiaiden määrä on melko tasainen tulevina vuosina. 7–12-vuotiaiden määrä on tasaisessa laskussa. Maaseutualueilla on ennusteen mukaan myös 13–15-vuotiaiden määrä laskussa ja vuonna 2030 on 13–15-vuotiaita 16 % vähemmän. 16–19-vuotiaiden määrä on maaseutualueilla laskussa, kun taas 20–24-vuotiaiden määrä kasvaa.

	0-2	3-6	7-12	13-15	16-19	20-24
2010	392	588	960	438	542	251
2011	348	587	981	459	537	250
2012	323	590	952	455	541	260
2013	310	569	980	464	529	264
2014	318	546	938	470	532	273
2015	317	507	963	483	563	285
2016	305	474	923	499	531	295
2017	269	459	898	489	552	274
2018	251	456	896	467	585	245
2019	209	430	825	463	586	244
2020	191	406	805	430	575	250
2021	190	375	773	447	555	247
2022	185	345	729	433	525	249
2023	186	331	698	437	514	265
2024	193	312	699	404	506	297
2025	198	311	683	381	499	324
2026	200	309	673	357	484	359
2027	200	315	656	358	477	344
2028	197	326	639	354	454	355
2029	196	330	640	343	437	344
2030	194	333	636	338	426	339

Lasten ja nuorten hyvinvoinnin tukeminen

Valtionavustukset

Valtio on vähentänyt valtionavustushakua. Tämä valtionavustuksilla rahoitettavan hanketoiminnan vähentyminen tulee vaikuttamaan vuonna 2024 ja tulevaisuudessa merkittävästi oppimisen tuen resurssin (henkilöstön) määrään sekä varhaiskasvatuksessa että perusopetuksessa. Tällä hetkellä valtionavustuksilla on rahoitettu koulun arjessa oppilaiden tukena työskenteleviä koulunkäynninohjaajia, luokan- ja aineenopettajia, erityisopettajia ja varhaiserityiskasvatuksen lastenhoitajia. Valtionavustuksilla/hankkeilla on palkattu nykyisistä tuen resursseista varhaiskasvatuksessa ja perusopetuksessa noin 25 %.

Häiriökäyttäytyminen ja tunnetaidot

Lasten ja nuorten häiriökäyttäytyminen huolestuttaa. Moniammatillisella yhteistyöllä pyritään löytämään keinoja tähän ongelmaan puuttumiseen. Alueellisten monialaisten työryhmien toimintaa kehitetään monialaisen yhteistyön tukemiseksi. Poliisin, hyvinvointialueen ja kuntien yhteistyönä toteuttamaa ankkuritoimintaa tehdään entistä näkyvämmäksi.

Mahdollisuus olla osallisena ja mukana itselleen merkittävässä yhteisöissä, esimerkiksi kouluympäristön suunnittelussa tai tapahtumien järjestelyssä, ovat monelle nuorelle merkittäviä identiteetin kehittymisen kannalta ja myös hyviä keinoja ilkeiden ehkäisyssä. Nuorisopalveluiden Täyttä Klaukkalaa -hanke on hyvä esimerkki lasten ja nuorten osallistamisesta yhteisöllisyyden rakentamiseen ja aktiiviseen toimijuuteen oman asuinympäristönsä kehittämisessä.

Koulutuspalveluissa laaditaan lukuvuoden 2024–2025 aikana sisällöt ja tavoitteet tunne- ja vuorovaikutustaitojen opettamiseen perusopetuksessa.

Henkilöresurssin kohdentaminen nuorisotyöhön ja opetukseen sitomattomaan henkilöstöön

Kouluvalmentajien ja koulunuorisotyöntekijöiden työstä kouluissa on saatu hyvää palautetta. Valtuusto päätti marraskuussa kolmen kouluvalmentajan vakanssin perustamisesta 1.8.2024 alkaen. Koulunuorisotyöhön on saatu hankerahoitusta vuoden 2024 loppuun saakka. Hankekauden jälkeen myös tämä toiminta on hyvä vakiinnuttaa osaksi opetukseen sitomattoman henkilöstön toimintaa. Opetukseen sitomattoman henkilöstön työpanosta pyritään laajentamaan myös alakouluihin.

Yhdyspintatyön kehittäminen hyvinvointialueen kanssa

Yhteisille asiakkaille toteuttavien palveluiden onnistunut toteuttaminen edellyttää tiivistä yhteistyötä. Yhteistyötarpeita on mm. lasten, nuorten ja perheiden palveluissa, vammaisten palveluissa, ikäihmisten palveluissa, kotoutumisessa sekä turvallisuuden ja varautumisen tehtäväkokonaisuuksissa. Lisäksi merkittävä yhdyspintakokonaisuus on työllisyyden edistäminen, jonka yhdyspintatyöhön vaikuttaa käynnissä oleva TE-palvelut 2024-uudistus. Olisi tärkeää muodostaa yhteisen vuoropuhelun keinoin yhteinen näkemys siitä, millä keinoin yhteisiin tavoitteisiin päästään. Tämä on edelleen käytännön tasolla epäselvää. Tätä yhteistyötä on myös kyettävä onnistuneesti johtamaan.

Aamu- ja iltapäivätoiminta

Perusopetuslain mukaista aamu- ja iltapäivätoimintaa toteutetaan sekä avustettavana toimintana että omana palveluna. Pitkällä tähtäimellä tulee tarkastella erityisen tuen lasten tukea iltapäiväkerhoissa, ja palveluiden tuottamista yhdessä koulutuspalveluiden kanssa hyödyntäen koulunkäynninohjaajaresurssia. Näin tuttu aikuinen seuraa lasta myös iltapäivän ohjattuun vapaa-aikaan. Seurakunta tulee irtautumaan jatkossa palveluntuottajan roolista ja tämä voi vaikuttaa kunnan saamaan valtionapuun.

Harrastustoiminnan kehittäminen

Opetus- ja kulttuuriministeriön harrastamisen Suomen mallissa on tavoitteena mahdollistaa jokaiselle lapselle ja nuorelle maksuton harrastus koulupäivän yhteyteen ja lisätä lasten ja nuorten hyvinvointia. Harrastukset tulee valita ja järjestää lasten ja nuorten toiveiden pohjalta. Harrastusten järjestäjien valinnassa tulee painottaa harrastuksen järjestäjän ja ohjaajien ammattitaitoa ja ohjaustoiminnan laatua. Tulevaisuudessa tullaan panostamaan koulukohtaisiin suunnitelmiin, kerhojen markkinointiin ja osallisuuden lisäämiseen kerhojen osallistujien palautteen keräämisen muodossa kehittämisen tueksi. Lisäämme etsivää harrastustoimintaa, sekä tulemme kiinnittämään huomiota harrastustoiminnan esteettömyyteen ja saavutettavuuteen.

Päiväkotien ja koulun pihojen viihtyisyyden lisääminen

Päiväkodin pihojen osalta uusia suunnitelmia tehdään huolehtimalla suunnitelmassa luonnonmukaistamisesta. Asiaa edistetään lähitulevaisuudessa toteuttamalla Professorintien päiväkodin pihan luonnonmukaistamisen suunnitelma Aluehallintoviraston valtionavustuksella. Mahdollisuuksia toteuttaa lisää samankaltaisia luonnonmukaistamisen suunnitelmia selvitetään koulujen- ja päiväkotien pihojen viihtyisyyden lisäämiseksi.

Lainsäädäntöön tulevat muutokset

- Perusopetuslaki: perusopetuksen vähimmäistuntimäärän lisääminen ja oppimisen tuen kokonaisuudistus
- Yksityisen varhaiskasvatuksen rahoitukseen liittyvät kirjaukset varhaiskasvatukseen
- Kotoutuslain muutos

Ikäihmisten palvelut

Ikäihmisten kasvava määrä haastaa kuntaa palveluiden kehittämisessä ja tuottamisessa monipuolisesti ympäri kuntaa. Kohtaamispaikka-toiminta tulee laajentumaan koskemaan myös ikäihmisiä ja työikäisiä. Kohtaamispaikka on hyvä toiminta-alue hyvinvointialueen liikkuville palveluille sekä kunnan yhdistysyhteistyön verkostomaiselle kehittämiselle. Toiminnan laajentaminen mm. Rajamäelle vahvistaa kolmannen ja neljännen sektorin välistä yhteistyötä moniammatillisella yhteistyöllä.

Olohuone-malliselle toiminnalle, jossa tavoitellaan yksinäisiä ikäihmisiä, luodaan kohtaamisen mahdollisuuksia ja edistetään yhdessäoloa, on kasvava kysyntä tulevaisuudessa. Kunnassa ikäihmisten hyvinvointia tukevien, yhteisöllisyyttä edistävien toimintojen kartoittaminen on ajankohtaista, jotta vältetään päällekkäiseltä työltä ja jotta voidaan pohtia eri toimintamallien mahdollista sulauttamista.

Kestävän kasvun ohjelman (Nuuka) selvitystyöt

- Märkiön leirikeskuksesta luopuminen
- Monikon omistaminen ja toiminnan uudelleen organisointi
- Oppilaaksi ottamiseen liittyvien periaatteiden tarkastelu

Alkuluokkatoiminta

Valtuusto päätti marraskuussa 2023, että alkuluokkatoiminta päättyy lukuvuoden 2023–2024 jälkeen kaikissa muissa kouluissa paitsi Lepsämän ja Röykän kouluissa, joissa toiminta päättyy lukuvuoden 2025–2026 jälkeen.

Haasteita henkilöstön saamisessa

Varhaiskasvatuksessa on haasteita pätevän henkilöstön saamisessa erityisesti varhaiskasvatuksen opettajien, - sosionomien ja erityisopettajien osalta. Lyhytaikaisiin sijaishenkilöihin on vaikeuksia saada työntekijöitä.

Koulutuspalveluissa on vaikeuksia saada henkilöstöä vaativan erityisopetuksen tehtäviin sekä pieniin yksiköihin. Koulutuspalveluissa on ollut myös haasteita saada opettajia lyhytaikaisiin sijaishenkilöihin. Samoin on vaikeutunut kirjastonhoitajien saaminen avoimiin tehtäviin.

Palveluverkko

Rajamäen kampuksen ensimmäinen vaihe valmistuu vuoden 2025 loppuun mennessä. Ensimmäisessä vaiheessa valmistuvat koulu- ja liikuntatilat. Nurmijärven yhteiskoulun ja Nurmijärven lukion uudistilojen tulisi tämän hetken suunnitelman mukaan valmistua vuoden 2026 loppuun mennessä. Klaukkalan alueen minipalveluverkkoa on työstetty sivistys- ja hyvinvointitoimialan ja ympäristötoimialan yhteistyönä syksyllä 2023. Koulutuspalveluiden osalta tavoitteena oli löytää ratkaisu, jolla huonokuntoiset Klaukkalan, Syrjälän ja Urheilupuiston koulut korvataan. Varhaiskasvatuspalveluiden osalta selvitettiin osana suurempaa kokonaisuutta erilaisia malleja korvata huonokuntoiset Klaukkalan alueen päiväkodit (Isosuon päiväkotit, Suopolun päiväkotit, Riihipuiston päiväkotit ja myöhemmin Ylitilantien päiväkotit palveluiden tarpeen mukaan) uudisrakentamisella. Minipalveluverkon luottamushenkilökäsittely on aloitettu tammikuussa 2024.

Varhaiskasvatuksen järjestämisen osalta yksityinen varhaiskasvatus laajenee edelleen. Rajamäessä käyttöön otettiin neliryhmäinen päiväkotitiloja elokuun 2023 alussa. Kirkonkylässä Laidunalueen yksityiseen päiväkodin neliryhmäinen laajennus toteutui suunnitelmien mukaisesti niin, että toiminta käynnistyi 8.1.2024 alkaen. Yksityisen varhaiskasvatuksen osuus alle 5 – vuotiaiden lasten osalta on vuoden 2023 lopulla yhteensä 32 %. Osuuden pysymiseen samana on vaikuttanut alle 3 – vuotiaiden lasten määrän lisääntyminen, jolloin lakennallisesti yksityisen osuus on noussut edelliseen vuoteen verrattuna. Jatkossa tulee varmistaa kunnallisten varhaiskasvatuspaikkojen riittävyys lasten sijoittamiseen varhaiskasvatukseen, sillä huoltajilla on oikeus valita yksityisen ja kunnallisen varhaiskasvatuksen välillä.

Palveluverkon haasteena ovat kiinteistöjen huono kunto sekä lisääntyvät sisäilmahaasteet, joiden vuoksi toimintaa joudutaan siirtämään väistötiloihin.

Toimialan ohjelmatyö

Toimialan vuonna 2022 hyväksytty palvelujen kehittämissuunnitelma suuntaa tulevaisuuden palvelujen kehittämistyötä toimialalla. Vuonna 2023 hyväksytty kulttuuri-, matkailu- ja tapahtumaohjelma antaa erinomaisen pohjan kirjasto- ja kulttuuripalveluissa toiminnan kehittämiseen.

Henkilöstö

Toimialan palveluksessa olevan henkilökunnan määrä 31.12.2023:

HTV1	31.12.2023	31.12.2022
Yhteensä	1 349,6	1 344,3

Henkilöstön kokonaismäärä on toimialalla kasvanut vuoden 2023 aikana arvioituna HTV1:llä (palveluksessa oloapäivien lukumäärä kalenteripäivinä /365* (osa-aikaprosentti/100) viidellä. Kasvu johtuu hankkeiden kasvaneesta henkilömäärästä.

Arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä

Prosessit ja tietojärjestelmät

Tietojärjestelmissä tapahtuvat katkokset tuovat haavoittuvuutta toimintaan. Koulukuljetusten osalta Kouluun.fi-palvelun kautta huoltajat näkevät lapsensa hakupaikan ja -ajan sekä kuljettavan ajoneuvon tiedot. Jos palvelun toimintaan tulee häiriö, huoltajille ilmoitetaan lasten hakuajat tekstiviestinä massalähetyksenä Movit-reititysohjelman kautta.

Varhaiskasvatuksen Päikky-järjestelmän kautta kerätään tieto lasten osallistumisesta varhaiskasvatukseen. Järjestelmän kautta tiedotetaan huoltajia sekä huoltajat varaavat hoitoajat. Jos järjestelmässä on häiriöitä, se hankaloittaa toimintaa.

Wilma-oppilashallintojärjestelmä on viestintä- ja tiedotuskanava koulun ja kodin välillä. Jos järjestelmässä on häiriöitä, se hankaloittaa toimintaa.

Kun tietoja siirretään manuaalisesti järjestelmästä toiseen, voi syntyä riski, että tieto ei siirry oikein. Jos prosessikuvausten vastuunjaot eivät ole riittävän selkeät, tiedot eivät tule kirjattua järjestelmiin välttämättä oikein.

Henkilöstön osaaminen ja saatavuus

Henkilöstön saatavuudessa on ollut haasteita varhaiskasvatuksessa erityisesti varhaiskasvatuksen opettajien, erityisopettajien ja sosionomien kohdalla sekä koulutuspalveluissa vaativiin erityisluokkiin. Lyhytaikaisiin sijaisuuksiin on ollut haasteita saada työntekijöitä sekä varhaiskasvatus- että koulutuspalveluissa.

Oppimisen ja kasvun tuen henkilöstöä on saatu palkkautua tukemaan lapsia varhaiskasvatuksessa ja oppilaita koulussa hankerahoituksella. Hankerahoituksen vähenemisen myötä tulee olemaan haasteita riittävän tuen henkilöstön mahdollistamisessa.

Kirjastossa on ollut haasteita saada kirjastonhoitajia avoimena olleisiin tehtäviin.

Taloustilanteen heikkeneminen

Kuntien taloustilanteen heikkeneminen voi vaikuttaa palvelujen järjestämiseen. Tulevaisuudessa voidaan joutua tarkastelemaan sitä, mitä palveluja kuntien on varaa järjestää. Samalla kustannukset ovat nousseet ja kustannusten nousu heijastuu välillisesti isoina palkankorotuksina ja tämä kustannusnousu näkyy erityisesti kasvaneina henkilöstömenoina. Palvelusetelin arvoa tarkastellaan vuosittain ja tarkastelu perustuu sosiaalipalveluiden ansiotasoindeksiin ja elinkustannusindeksiin pohjalta laskettuun indeksiin.

Lainsäädännön muutokset

Lainsäädäntöön kaavailut muutokset perusopetuksen osalta (esim. lisäykset minituntimääriin) lisäävät kuntien velvoitteita ja vaarana on, että valtio ei kompensoi muutoksista aiheutuvia kustannuksia.

Vahingot

Ilkivallan lisääntyminen on aiheuttanut vahinkoja kiinteistöihin, joissa tapahtuu sivistys- ja hyvinvointitoimialan toimintaa.

Toiminnan keskeytymiset

Kiinteistöjen sisäilmahaasteet ovat lisääntyneet ja toimintaa joudutaan siirtämään väistötiloihin.

Keskeneräiset oikeudenkäynnit

Lepsämän ja Valkjärven koulupaloihin liittyvät korvausoikeudenkäynnit ovat vielä kesken.

Muut oikeudelliset ja viranomaisten toimenpiteisiin liittyvät riskit

Tämän hetken yhtenä riskinä on varhaiskasvatuspaikkojen riittävyys ja uusien paikkojen järjestäminen kaikille paikkaa tarvitseville. Varhaiskasvatuksessa on noussut osallistumisaste erityisesti alle 3-vuotiaiden lasten kohdalla.

Selonteko sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä toimialalla

Uuden riskien hallinnan ohjelman myötä toimialan strategiset riskit on päivitetty vuoden 2023 aikana. Strategisia riskejä tarkastellaan säännöllisesti vuosittain ja päivitetään riskien todennäköisyyttä ja toimenpiteitä, millä riskien toteutumista voidaan välttää.

Toimialan valmiussuunnitelmaa päivitetään jatkuvasti varautumisen näkökulmasta erilaisiin riskeihin ja häiriötilanteisiin. Vuonna 2023 häiriötilanteena toteutui poliittisten mielenilmaisun vaikutus toimintaan.

Sisäisen valvonnan osalta on päivitetty hyväksymis- ja asiatarkastusoikeuksia sekä tilausoikeuksia.

Valvonnassa ei ole huomattu puutteita toimialalla kuluneena tilikaudella.

Investointien toteutuminen

Investointihanke	Alkuperäinen TA 2023	Siitä muutos	TA+muut. 2023	TP 2023	Poikkeama	Poikkeama %
Lepsämän koulu, kalusto	-400 000	0	-400 000	-260 030	-139 970	35 %
Röykän koulun peruskorjaus, kalusto	0	-140 000	-140 000	-103 843	-36 157	26 %
Klaukkalan kirjastosalin ja työtilojen uudistus, kalusto	-20 000,00	0,00	-20 000,00	-18 856	-1 144	6 %

Toimialalle varatusta investointimäärärahasta jäi käyttämättä 177 271 euroa. Suurin säästö syntyi siitä, että Lepsämän koululle varatusta määrärahasta jäi käyttämättä n. 140 000 euroa.

Hallinto- ja talouspalvelut

	Alkuperäinen TA 2023	Siitä muutos	TA+muut. 2023	TP 2023	Poikkeama	Poikkeama %	TP 2022
Toimintatuotot	125 870	128 000	253 870	315 868	61 998	24 %	138 545
Toimintakulut	-1 206 540	-49 000	-1 255 540	-1 362 325	-106 784	9 %	-1 139 797
Toimintakate	-1 080 670	79 000	-1 001 670	-1 046 456	-44 786	4 %	-1 001 252

Olellaiset tapahtumat tilikaudella

Hallinto- ja talouspalvelujen organisaatiorakenteessa tapahtui vuoden 2023 alusta alkaen muutos, kun hyvinvointipalvelujen tulosalue poistui organisaatiorakenteesta ja kotoutumispalvelujen yksikkö siirtyi hyvinvointipalvelujen tulosalueelta hallinto- ja talouspalvelujen tulosalueelle.

Hallinto- ja talouspalvelujen toimintakate oli 1 046 456 euroa (104,5 %). Toimintakatteen ylitys johtui budjetoitua suuremmista henkilöstökuluista.

Sivistys- ja hyvinvointitoimiala kilpailutti kunnan oppilaskuljetukset sopimuskaudelle 1.8.2024 - 31.7.2028. Kilpailutusprosessi alkoi vuonna 2023 ja saatiin päätökseen vuoden 2024 tammikuussa.

Hallinto- ja talouspalveluihin rekrytoitiin maaliskuussa 2023 kehittämisasiantuntija, jonka tehtäviin kuuluu sivistys- ja hyvinvointitoimialan kehittämistoiminnan ja hanketoiminnan koordinointi sekä kunnan strategian toteutumisen raportointi koordinointi toimialan osalta.

Kotoutumispalvelut

Kotoutumispalvelussa annettiin sekä asiakkuuteen perustuvaa palvelua kansainvälistä suojelua saaville henkilöille, sekä yleistä matalan kynnyksen palveluohjausta kaikille kunnan vieraskielisille, maahantuloperusteesta riippumatta. Laskennallisten kuntakorvausten piirissä oli keskimäärin 81 asiakasta. Asiakasmäärä nousi hitaasti läpi vuoden, korvausten piirissä oli tammikuussa 56 henkilöä ja vuoden lopussa 109 henkilöä. Määrän nousu selittyy suurimmaksi osaksi kuntaan muuttaneiden ukrainalaisten, tilapäistä suojelua saavien osuudella. Heille myönnettiin myös lisäkuntapaikkoja valtuustopäätöksen mukaisesti. Valtuusto oli päättänyt 20–25

lisäkuntapaikan myöntämisestä. Kuntapaikkoja myönnettiin yhteensä 22 haavoittuvassa asemassa oleville, vastaanottokeskuksesta kuntaan siirtyville ukrainalaisille.

Myös kiintiöpakolaisia vastaanotettiin vastaanottosopimuksen mukaisesti, eli 15 kiintiöpakolaista joka toinen vuosi. Syksyllä 2023 kunta vastaanotti 10 eritrealaista ja afganistanilaista kiintiöpakolaista, viimeisten 5 saapuminen siirtyi seuraavalle vuodelle. Yleisessä palveluohjauksessa Koto-infossa painottui erityisesti ukrainalaisten kuntaan muuttavien palveluohjaus, mutta myös palveluun hakeutuneiden monitaustaisuus lisääntyi. Nurmijärvi jatkoi osallistumistaan Työ- ja elinkeinoministeriön rahoittamaan Keski-Uudenmaan maahanmuuttajien matalan kynnyksen asiointipalvelujen kehittämishankkeeseen, sen kolmannelle hankekaudelle 1.9.2023 alkaen. Asiakasmäärän noustessa kotoutumispalveluun rekrytoitiin Työ- ja elinkeinoministeriön 80 % tuella kolmas kotoutumisohjaaja.

Nurmijärven kotoutumisen kumppanuuksverkosto jatkoi aktiivista tukitoimintaa, mm. Help Center-illoissa kävi viikoittain noin 50–80 henkilöä. Kotokunta Oy jatkoi vastaanottokeskustoimintaa Nurmijärven alueelle Järvenpään vastaanottokeskuksen toiminnan alla. Yhteistyötä tehtiin Kotokunnan kanssa tiiviisti läpi vuoden, erityisesti kuntapaikan saaneiden osalta. Nurmijärven Opiston kanssa jatkettiin myös yhteistyötä, järjestäen uusille kuntalaisille ketterästi kotoutumissuunnitelmiin perustuvaa alkuvaiheen luku- ja kirjoitustaidon koulutusta.

Keskeisimmät perustiedot

	TP2022	TP2023	TA2023
Hallinto- ja talouspalvelut			
Hallinto- ja talouspalvelut			
Henkilöstö	11,3	11,8	12
Kotoutumispalvelut			
Henkilöstö	4	5	3
Asiakkaiden määrä	35	81	49
Asiakaskontaktien määrä	1 302	1 560	1 500

Koulutuspalvelut

	Alkuperäinen TA 2023	Siitä muutos	TA+muut. 2023	TP 2023	Poikkeama	Poikkeama %	TP 2022
Toimintatuotot	1 566 520	0	1 566 520	1 789 349	222 829	14 %	1 764 812
Toimintakulut	-59 610 327	-685 000	-60 295 327	-59 602 775	692 552	-1 %	-57 445 921
Toimintakate	-58 043 807	-685 000	-58 728 807	-57 813 426	915 382	-2 %	-55 681 109

Olenaiset tapahtumat tilikaudella

Koulutuspalveluiden toimintakate alittui muutettuun talousarvioon verrattuna 915 000 euroa, toteuma oli 98,4 %. Alitukseen vaikuttivat budjetoitua suuremmat toimintatuotot sekä henkilöstökuluihin, aineisiin, tarvikkeisiin ja tavaroihin ja muihin toimintakuluihin varattujen määrärahojen alittuminen. Myös palvelujen ostot alittuivat, koska Aleksia palautti ruoka- ja siivouspalveluista laskuttamia määrärahoja.

Vuoden 2023 talousarvion henkilöstösuunnitelmaan sisältyi 1.8.2023 alkaen yksi luokanopettajan virka, kolme erityisopettajan virkaa, kolme perusopetuksen lehtorin virkaa sekä yksi perusopetuksen päätoiminen aineenopettaja, tuntiopettaja -virka. Näiden virkojen kohdalla oli kyse pysyväisluonteisiksi muuttuneiden tuntiopettajuuksien vakinaistamisesta. Täten niiden perustamisella ei ollut vaikutusta koulutuspalveluiden henkilöstömäärään tai määräraharapeisiin. Lisäksi vakinaistettiin yksi pysyväisluonteiseksi muuttunut koulunkäynnin ohjaajan toimi. Valtuusto päätti marraskuun talousarviokokouksessa perustaa kolme kouluvalmentajan vakanssia 1.8.2024 alkaen.

Lokakuussa 2019 tuhopoltossa tuhoutuneen Lepsämän koulun koulurakennuksen korvannut uudisrakennus otettiin käyttöön helmikuussa. Uudisrakennuksen avajaisjuhlia vietettiin 31.3.2023. Rajamäen kampuksen rakentaminen käynnistyi koulun vanhimman osan ja Rajakaaren purkutöillä. Peruskiven muuraustilaisuus järjestettiin 9.12.2023. Sivistys- ja hyvinvointitoimialan ja ympäristötoimialan yhteistyönä työstettiin syksyn 2023 aikana Klaukkalan minipalveluverkkoa. Koulutuspalveluiden osalta selvitetiin vaihtoehtoisia mahdollisuuksia korvata huonokuntoiset Klaukkalan, Syrjälän ja Urheilupuiston koulurakennukset uudisrakentamisella. Minipalveluverkon luottamushenkilökäsittely on aloitettu tammikuussa 2024.

Hyvinvointialueiden aloitettua toimintansa 1.1.2023 vastuu opiskeluhoitopalveluiden eli koulu- ja opiskeluterveydenhuollon sekä kuraattori- ja psykologipalveluiden järjestämisestä siirtyi alueille. Muutos ei vaikuttanut opiskeluhoitopalveluiden käytännön järjestämiseen, vaan ne järjestetään edelleen kouluissa ja oppilaitoksissa ensisijaisesti lähipalveluna. Sosiaali- ja terveydenhuollon uudistukset edellyttivät myös opetussuunnitelmien päivittämistä. Sivistyslautakunta hyväksyi kesäkuussa Nurmijärven kunnan perusopetuksen ja lukiokoulutuksen opetussuunnitelmien muutokset ja täydennykset, jotka astuivat voimaan 1.8.2023 alkaen Samaan aikaan otettiin käyttöön uusi Nurmijärven kunnan opiskeluhoitosuunnitelma, joka korvasi aikaisemmin esiopetussyksikkö-, koulu- ja oppilaitoskohtaisesti laaditut oppilashuoltosuunnitelmat. Lisäksi perusopetuksen opetussuunnitelmaa täydennettiin kuudennen vuosiluokan lukuvuosiarvioinnin kriteereillä sekä poissaolojen ehkäisemistä, niiden suunnitelmallista seuraamista ja niihin puuttumista koskevalla osuudella.

Nurmijärven lukio sijoittui jälleen erinomaisesti Suomen tietotoimiston (STT) keväällä 2023 tekemässä valtakunnallisessa lukiovertailussa, jossa vertailtiin 345 lukiota. Nurmijärven lukio oli Suomen 28. paras lukio, Suomen 11. paras suuri lukio ja Uudenmaan 10. paras lukio. Lisäksi lukiomme oli Kuuma-alueen paras lukio. STT:n lukiovertailussa verrataan lukioiden ylioppilaskirjoitusten tuloksia opiskelijoiden lähtötasoon eli kolme vuotta sitten lukionsa aloittaneiden peruskoulun päättötodistusten keskiarvoihin.

Kunnanvaltuusto käsitteli kesäkuussa päivitetyn Nurmijärven kestävän kasvun -ohjelman (NUUKA) vuosille 2020–2026. Käsitteilyn yhteydessä päätettiin, että "Alkuluokkatoiminnasta luopumiseen asteittain valmistellaan suunnitelma syksyn 2023 aikana. Alkuluokkatoiminnasta tuodaan syksyllä raportointi alasajon kustannusvaikutuksista ja vaikutukset opetuksen järjestämiseen kouluissa sekä tilojen riittävydestä koko kunnassa. Arvioinnin jälkeen alkuluokan toimintaan liittyvä selvitys tuodaan luottamuselimiin tiedoksi/päätettäväksi syksyn aikana ennen talousarviokäsittelyä." Koulutus- ja varhaiskasvatuspalvelut laativat kunnanvaltuuston toimeksiannon mukaisesti esityksen aikatauluksi ja suunnitelmaksi alkuluokkatoiminnasta luopumiseen. Valtuusto hyväksyi suunnitelman marraskuun talousarviokokouksessa. Suunnitelman mukaan alkuluokkatoiminta päättyy lukuvuoden 2023–2024 jälkeen kaikissa muissa kouluissa paitsi Lepsämän ja Röykän kouluissa, joissa toiminta päättyy lukuvuoden 2025–2026 jälkeen.

Investointien toteutuminen

Investointihanke	Alkuperäinen TA 2023	Siitä muutos	TA+muut. 2023	TP 2023	Poikkeama	Poikkeama %
Lepsämän koulu, kalusto	-400 000	0	-400 000	-260 030	-139 970	35 %
Röykän koulun peruskorjaus, kalusto	0	-140 000	-140 000	-103 843	-36 157	26 %

Keskeisimmät perustiedot

	TP2022	TP2023	TA2023
Koulutuspalvelut			
Peruskoulujen määrä	23	22	23
Perusopetuksen oppilasmäärä	5 684	5 680	5 706
Lukiokoulutuksen opiskelijamäärä	405	317	418
Henkilöstömäärä	637	635	647
Oppilaskuljetusten menot*	2 743 535	3 009 140	2 911 620

*Iuvut sisältävät myös varhaiskasvatukseen kirjatut esiopetuksen kuljetuskulut

Koulutuksen ja varhaiskasvatuksen erillishankkeet

	Alkuperäinen TA 2023	Siitä muutos	TA+muut. 2023	TP 2023	Poikkeama	Poikkeama %	TP 2022
Toimintatuotot	1 422 960	712 000	2 134 960	2 386 558	251 598	12 %	1 900 777
Toimintakulut	-1 690 580	-1 001 000	-2 691 580	-2 974 712	-283 132	11 %	-2 370 853
Toimintakate	-267 620	-289 000	-556 620	-588 154	-31 534	6 %	-470 075

Olennaiset tapahtumat tilikaudella

Koulutuksen ja varhaiskasvatuksen erillishankkeiden tulosalueen toimintakate ylittyi 32 000 euroa muutettuun talousarvioon verrattuna.

Kunta on saanut vuoden 2023 aikana seuraavat kohdennetut valtion erityisavustukset avustukset (suluissa avustuksen käytön päättymisajankohta):

- Tasa-arvon edistäminen esi- ja perusopetuksessa, 565 000 €. Avustuksella mahdollistetaan lisähenkilöstöresurssia lähikouluihin tukemaan tehostetun ja erityisen tuen oppilaiden opiskelua (31.12.2024).
- Tasa-arvon edistäminen varhaiskasvatuksessa, 237 000 €. Avustuksella mahdollistetaan lisätuen tarjoaminen varhaiskasvatuksessa (31.12.2024).
- Kerhotoiminnan kehittäminen -23 10 000 €. Avustuksella tarjotaan ilmaisia kerhoja koululaisille. (31.3.2025).
- Yhteisöllisen opiskeluohjelman vahvistaminen ja kehittäminen, 64 169 €. Hankkeella tuetaan kouluissa tehtävää yhteisöllistä opiskelijahuoltoa. (31.7.2024)
- Nurmijärvi harrastaa 4, 90 000 € (31.7.2024)
- Valtion erityisavustus turvattomista oloista tulleiden lasten varhaiskasvatukseen järjestämiseen 54 777 € (31.12.2023)

Lisäksi Nurmijärven kunta on mukana Kangasalan koordinoimassa Oppilasagenttitoiminnan kehittämistyössä, Hämeenlinnan koordinoimassa Digikilta 3 -hankkeessa, Järvenpään koordinoimissa inklusiota edistävässä kehittämishankkeissa Kaikille yhteinen koulu ja Kaikille yhteinen varhaiskasvatus sekä Keski-Uudenmaan maahanmuuttajien ohjaus, Tuusulan koordinoimassa oppilaanohjauksen kehittämistyössä sekä Mäntsälän koordinoimassa Sitouttavan kouluyhteistyön hankkeessa.

Aikaisemmin saaduista valtionavustuksista on vuoden 2023 aikana ollut käytössä vielä seuraavat avustukset (suluissa avustuksen käytön päättymisajankohta):

- Tasa-arvon edistäminen esi- ja perusopetuksessa (31.12.2023)
- Tasa-arvon edistäminen varhaiskasvatuksessa (31.12.2023).
- Valtion erityisavustus koronaviruksen (COVID-19) aiheuttamien poikkeusolojen vaikutusten tasoittamiseksi varhaiskasvatuksessa sekä esi- ja perusopetuksessa, (30.6.2023)
- Valtion erityisavustus lukiokoulutukseen koronaviruksen aiheuttamien poikkeusolojen vaikutusten tasoittamiseksi (31.7.2024)
- Varhaiskasvatukseen tuen uudistaminen 31.12.2023)
- Varhaiskasvatukseen laadun, arvioinnin ja johtamisen kehittäminen (31.12.2023)
- Maahanmuuttajataustaisten oppilaiden perustaitojen vahvistaminen (31.7.2024)
- Liikettä yläkouluun 2022 (31.5.2024)
- Kerhotoiminnan kehittäminen, (31.5.2024)
- Yhteisöllisen opiskeluohjelman vahvistaminen ja kehittäminen (31.7.2024)
- Valtion erityisavustus koronaviruksen (COVID-19) aiheuttamien poikkeusolojen vaikutusten tasoittamiseksi varhaiskasvatuksessa sekä esi- ja perusopetuksessa (30.06.2023)
- Valtion erityisavustus lukiokoulutukseen koronaviruksen aiheuttamien poikkeusolojen vaikutusten tasoittamiseksi (31.07.2023)
- Valtion erityisavustus lukiokoulutukseen koronaviruksen aiheuttamien poikkeusolojen vaikutusten tasoittamiseksi (31.07.2024)
- Uudet lukutaidot- kehittämishanke (30.4.2023)
- Kaksivuotisen esiopetuksen kokeiluhanke (31.3.2025)
- Liikkuva opiskelu lukiolaisille (30.06.2023)

Varhaiskasvatus

	Alkuperäinen TA 2023	Siitä muutos	TA+muut. 2023	TP 2023	Poikkeama	Poikkeama %	TP 2022
Toimintatuotot	2 089 870	70 000	2 159 870	2 262 744	102 874	5 %	2 639 337
Toimintakulut	-38 760 280	-1 132 000	-39 892 280	-39 769 085	123 195	0 %	-37 186 171
Toimintakate	-36 670 410	-1 062 000	-37 732 410	-37 506 340	226 069	-1 %	-34 546 834

Olellaiset tapahtumat tilikaudella

Varhaiskasvatuksen toimintakate alittui muutettuun talousarvioon verrattuna 224 412 euroa, toteuma 99,4 %. Alitukseen vaikuttivat budjetoitua suuremmat toimintatuotot sekä Aleksian hyvitykset ruokapalveluiden osalta.

Varhaiskasvatukseen osallistuvien lasten osuus ikäluokasta on jatkanut kasvuaan. Nurmijärvellä vuoden 2023 lopulla alle 1–3 –vuotiaista lapsista noin 60 % ja 3–5 –vuotiaista lapsista noin 93 % oli varhaiskasvatuksessa. Osallistuminen varhaiskasvatukseen on sitä yleisempää mitä vanhemmista lapsista on kyse. Alle 3-vuotiaiden osuus uusista hakijoista on suuri, mikä haastaa riittävien palveluiden järjestämisen alle 3-vuotiaan laskennallisen kertoimen (1,75) mukaisesti sekä lapsiryhmä- että henkilöstöjärjestelyissä. Perhevapaauudistus tuo varhaiskasvatuspalvelujen piiriin entistä nuorempia lapsia sekä mahdollistaa paluun samaan varhaiskasvatuspaikkaan perhevapaan jälkeen.

Kysynnän mukaisen lakisääteisen varhaiskasvatuksen järjestämisen mahdollistamiseksi lisättiin vuoden 2023 aikana kunnallisia varhaiskasvatuspaikkoja väliaikaisilla päiväkotiratkaisuilla. Uusia väliaikaisia ryhmiä toimi vuoden 2023 ajan Kirkonkylän alueella Mäkituvan päiväkodissa sekä Rajamäellä Päiväkoti Lasten talossa, molemmissa yksiköissä kahden lapsiryhmän verran. Haikalan päiväkodissa toimi kevätkauden 2023 ajan väliaikainen lapsiryhmä. Lisäksi pysyvinä ratkaisuinä Klaukkalan alueelle vuoden 2023 alusta alkaen lisättiin Harjulan päiväkotiiin yksi lapsiryhmä ja Lepsämän päiväkotiiin kaksi lapsiryhmää esioppilaiden siirtyessä läheisten koulujen tiloihin. Isokallion päiväkodin toiminta Rajamäellä lakkautettiin NUUKA-toimenpiteiden mukaisesti 31.7.2023.

Suunnitelmien mukaisesti yksityisen varhaiskasvatuksen järjestäjän, Peikkometsän liikuntapäiväkodin, toiminta käynnistyi 1.8.2023 alkaen Rajamäellä. Lisäksi Touhulan Laidunalueen päiväkodin laajentaminen edistyi suunnitelmien mukaisesti niin, että Laidunalue 2 –nimisen päiväkodin toiminta käynnistyi 1.1.2024 alkaen Kirkonkylän alueella. Pilke Helmitarhan toiminta Kirkonkylän alueella päättyi sovituksi 30.9.2023. Varhaiskasvatuksen palvelusetelitoiminnan kasvu Nurmijärvellä varhaiskasvatuksen palvelunjärjestämismuotona jatkuu suunnitellusti NUUKA-toimenpiteiden mukaisesti syksyllä 2024 Pilke päiväkotii Hehkon laajentumisen (7 + 5 ryhmää) myötä Vanhan-Klaukan alueella.

Kohtaamispaikka Suopolun Tuvan toiminta toteutettiin 1.11.2022 avaamisen jälkeen vuoden 2023 ajan varhaiskasvatuspalveluiden hallinnoimana. Kohtaamispaikan henkilöstö- ja toimintakulut kirjautuivat vuoden 2023 loppuun saakka Varhaiskasvatuksen tuen uudistaminen-hankkeesta. Kohtaamispaikan yhteydessä toimii kolmena päivän viikossa myös Klaukkalan alueen avoin varhaiskasvatus. Kohtaamispaikan kävijäseurannan mukaan elo-joulukuun 2023 aikana aukiolopäivänä kävijämäärän keskiarvo oli 36 kävijää / päivä päivittäisten kävijöiden määrän vaihteluvälin ollessa 9–96. 1.1.2024 alkaen toiminnan hallinnointi siirtyi liikunta- ja hyvinvointipalveluiden tulosalueelle.

Sivistys- ja hyvinvointitoimialan sekä tilakeskuksen yhteistyönä työstiittiin syksyn 2023 aikana Klaukkalan minipalveluverkkoa. Varhaiskasvatuspalveluiden osalta selvitettiin osana suurempaa kokonaisuutta erilaisia malleja korvata huonokuntoiset Klaukkalan alueen päiväkodit (Isosuo päiväkotii, Suopolun päiväkotii, Riihipuiston päiväkotii ja myöhemmin Ylitilantien päiväkotii palveluiden tarpeen mukaan) uudisrakentamisella. Minipalveluverkon luottamushenkilökäsittely on aloitettu tammikuussa 2024.

Kotihoidon tuen kuntalisän sekä yksityisen hoidon tuen kuntalisän maksatukset siirtyivät suunnitellusti Nurmijärven kunnan ja Kelan välisellä sopimuksella suoraan Kelan kautta huoltajille maksettavaksi 1.12.2023 alkaen. Asiakasystävällisemmän toimintamallin mukaisesti nurmijärveläiset vanhemmat saavat jatkossa tasavertaisesti kuntalisän samalla hakemuksella Kelasta kuin lakisääteisen tuen.

Varhaiskasvatuksen henkilöstökulut ylittyivät vuoden 2023 aikana yhteensä 493 425 euroa. Uusien väliaikaisten ryhmien perustamisen lisäksi henkilöstökuluihin vaikuttivat palkankorotukset.

Yksityisesti tuotetun varhaiskasvatuksen kustannukset palvelusetelin osalta alittuivat muutettuun talousarvioon nähden 142 274 euroa. Palvelusetelikulujen arviointiin vaikuttivat vuoden 2023 aikana yksityisten päiväkotien määrän kasvu, 1.8.2023 alkaen voimaan astunut indeksikorotus palveluseteliarvoon, alle 3 –vuotiaiden lasten määrän merkittävä kasvu palveluissa sekä varhaiskasvatuslain muutos lapsen tuen järjestämiseen ja siihen liittyen yksityisten palveluntuottajien korotushakemukset palvelusetelin arvoon. Palvelusetelikulut lisääntyivät vuoden 2022 tilinpäätökseen verrattuna 713 000 euroa. Vuodelle 2024 palvelusetelikuluihin vaikuttaa sivistyslautakunnan päätöksen mukainen ylimääräinen indeksikorotus 1.2.2024 alkaen sekä uusien yksiköiden avautuminen.

Kaksivuotisen esiopetuksen kokeilulain (1046/3030) mukaisesti satunnaisotannalla Nurmijärveltä kokeiluun osallistuivat Nukarin ja Ylitilantien päiväkotien 5 –vuotiaat lapset. Muut kunnan varhaiskasvatusyksiköt toimivat kokeilun verrokkiryhminä. Opetus- ja kulttuuriministeriö myönsi kokeiluun osallistuville kunnille valtion erityisavustusta. Kaksivuotisen esiopetuksen kokeilu on päättynyt varhaiskasvatuspalveluiden osalta vuonna 2023, mutta jatkuu seurannalla perusopetuksessa.

Vuoden 2023 aikana lasten määrä kuukausittaisena keskimääräarvona on pysynyt edelleen lähes samana aiempiin vuosiin verrattuna. Varhaiskasvatukseen hakeutuvat lapset ovat pääosin alle 3-vuotiaita, mikä lisää yksittäisen lapsen osalta tila- ja henkilöstöressurssien tarvetta. Nurmijärvellä osallistumisasteen arvioidaan varhaiskasvatukseen kasvavan edelleen alle 3 – vuotiaiden lasten osalta.

Varhaiskasvatuslain mukaisesti kelpoisten työntekijöiden rekrytoiminen työsuhteisiin on erittäin haastavaa Nurmijärvellä erityisesti varhaiskasvatuksen opettajien, sosionomien ja erityisopettajien osalta. Lisäksi lyhytaikaisten sijaisten rekrytointi haastaa edelleen päivittäisten palveluiden järjestämistä merkittävästi. Rekrytoinnin haasteisiin pyritään vaikuttamaan aiempaa voimakkaammin mm. positiivisella rekrytointikampanjalla.

Vuoden 2023 lopussa päättyi varhaiskasvatuspalveluiden osalta yhteensä neljän valtionavustuksen määräaika. Valtionavustusten myötä on varhaiskasvatukseen sekä esiopetukseen palkattu huomattava määrä varhaiserityiskasvatuksen lastenhoitajia (15) tukea tarvitsevien lasten kanssa työskentelemään, alueellisia varhaiskasvatuksen opettajia (2), varhaiskasvatuksen erityisopettajia (2), kohtaamispaikan työntekijöitä (2) ja projektityöntekijöitä (3). Valtionavustusten tuella on vuoden 2023 ajan varhaiskasvatuspalveluissa kehitetty laatua ja arviointia (mm. huoltajakyselyn toteuttaminen sekä valtakunnallisen VALSSI-arviointityökalun käyttöönotto) sekä varhaiskasvatuksen johtamista (mm. käynnistämällä 1.8.2023 alkaen kaksivuotinen apulaisjohtajapilotointi kolmen päiväkodin johtajan kokonaisuudessa). Valtionavustusten päättymisen sekä edelleen jatkossa niiden väheneminen vaikuttaa heikentävästi erityisesti tukea tarvitsevien lasten lakisääteisen rakenteellisen tuen järjestämiseen.

Keskeisimmät perustiedot

	TP2022	TP2023	TA2023
Varhaiskasvatuspalvelut			
Henkilöstömäärä	554	559	560
Kunnallisessa varhaiskasvatuksessa olevien lasten lukumäärä	1 667	1 674	1 700
Palvelusetelin piirissä olevien lasten lukumäärä	494	558	572
Yksit. hoidon tuki	57	48	70
Päiväkotiyksiköiden lukumäärä + yksityiset	26+9	26+9	26+9

Kirjasto- ja kulttuuripalvelut

	Alkuperäinen TA 2023	Siitä muutos	TA+muut. 2023	TP 2023	Poikkeama	Poikkeama %	TP 2022
Toimintatuotot	228 170	0	228 170	252 289	24 119	11 %	209 277
Toimintakulut	-3 852 150	0	-3 852 150	-3 683 165	168 985	-4 %	-3 333 831
Toimintakate	-3 623 980	0	-3 623 980	-3 430 876	193 103	-5 %	-3 124 554

Olenaiset tapahtumat tilikaudella

Kirjasto- ja kulttuuripalvelujen käyttötaloussuunnitelma toteutui suunnitellusti. Tulosalueen toimintakate jäi 193 000 euroa ylijäämäiseksi, mutta tämä johtuu siitä, että sisäiset vuokrat arvioitiin talousarvion kehystämävaiheessa toteutunutta suuremmaksi. Tulosalueen tuotot toteutuivat myös arvioitua suurempina, mikä johtuu loppukesän ja syksyn kulttuuritapahtumien hyvästä lipunmyynnistä. Vielä toisessa osavuosisikatsauksessa tuottojen arvioitiin jäävän selvästi budjetoitua alhaisemmiksi. Toimintatuotoissa on mukana 40 000 euroa ulkopuolista hankerahaa, jota on käytetty kehittämistoimintaan. Toimintakulujen puolella kirjastoaineiston hankintakulut ylittivät noin 12 000 eurolla, mikä johtui sekä yleisen hintatason noususta että hankintaprosessin muutoksesta.

Kesäkuussa hyväksyttiin kunnan Kulttuuri-, matkailu- ja tapahtumaohjelma, joka ohjaa kunnan strategian ohella tulosalueen toiminnan lähivuosien kehittämistä. Kulttuuriohjelmaa lähdettiin toteuttamaan välittömästi. Kulttuuripalvelut maalautti Rajamäen koulukampuksen työmaa-aitaan taideteoksen ja museo toteutti siihen 5.10. avatun ”Muuttuva, rakas Rajamäki”-näyttelyn. Lisäksi Nurmijärven kuvataidekoulun oppilaat tekivät aitaan juhlateemaisen taideteoksen ja Rajamäki-tekstin. Kirjaston pedagogisia sisältöjä on kehitetty kahdessa eri hankkeessa, jotka kohdistuivat varhaiskasvatukseen ja ammattiin opiskeleviin. Maahanmuuttajille suunnattua viestintää lisättiin kirjastolla tekemällä ukrainankielisiä esitteitä ja venäjänkielisiä tietoisuuksia someen sekä antamalla venäjänkielistä digiopastusta.

Kirjaston toiminnassa vuosi 2023 oli ensimmäinen kokonainen normaali toimintavuosi vuoden 2019 jälkeen. Peruskorjattu pääkirjasto on osoittautunut toimivaksi. Kirjaston kokouksilla Kanervaa varataan ahkerasti, samoin ryhmätyötila Vanamo on kysytty. Tapahtumatila Männistöässä on tapahtumia lähes kaikkina arki-iltoina maanantaista torstaihin lukuun ottamatta koulujen loma-aikoja. Asiakkaat ovat antaneet runsaasti kiittävää palautetta uudistetuista tiloista. Syksyllä 2023 saatiin päätökseen myös Klaukkalan kirjaston kaksivaiheinen

tilauidustus. Henkilökunnan tiloja laajennettiin entisen yhteispalvelupisteen puolelle ja kirjaston takaosasta vapautuneet työhuoneilat muutettiin lehtisaliksi ja kahdeksi kokoustilaksi. Lastenosasto uusittiin lehtisalin paikalle ja näin saatiin pienille lapsille rauhallisempi ja tilavampi paikka.

Toukokuussa otettiin käyttöön pääkirjastossa omatoimiaika arkisin aamulla klo 6-9, lauantaisin klo 6-9 ja klo 16-18 ja sunnuntaisin ja pyhäpäivinä klo 6-18. Omatoimiaikana asiakas kirjautuu kirjastokortilla ja pin-koodilla kirjaston tiloihin. Tiloissa ei tuolloin ole henkilökuntaa paikalla. Omatoimiaikana kirjastossa voi noutaa varauksia, lukea lehtiä, käyttää tietokoneita ja lainata esillä olevaa aineistoa. Omatoimiaika on sujunut pääsääntöisesti hyvin ja omatoimialuetta laajennettiin syksyllä koskemaan myös lastenosastoa. Omatoimiaukiolotunteja kertyi 1280 ja omatoimiaikana asioi keskimäärin 240 asiakasta/kuukausi.

Kirjastojen käyttö oli Nurmijärvellä selvästi aktiivisempaa kuin edellisenä vuotena. Fyysisten aineistojen lainaus nousi 14 prosenttia ja e-kirjojen ja e-lehtien noin 30 prosenttia. Kävijöitä kirjastoissa oli 38 prosenttia enemmän kuin edellisvuonna. Käyttömäärien kasvuun vaikutti eniten pääkirjaston siirtyminen väliaikaistiloista takaisin peruskorjattuihin tiloihin. Kirjaston käyttö kasvoi kuitenkin myös muissa toimipisteissä. Rajamäen kirjastossa lainaus kasvoi 16 prosenttia ja kävijöiden määrä 18 prosenttia verrattuna vuoteen 2022. Klaukkalan kirjastossa ja kirjastoauto Oivassa kasvu oli maltillisempaa.

Kirjastossa saatiin loppuun kirjaston ja Keudan hanke ammattiin opiskelevien lukemaan innostamiseksi. Hankkeen tuloksena syntyi toimintamalli, jota voidaan käyttää myös alueen muissa kirjastoissa. Hankerahoituksella kehitettiin myös henkilökunnan digitaitoja sekä aloitettiin suunnittelutyö yhteistyömuodoista varhaiskasvatuksen kanssa sekä aloitettiin digilukutaitokokeilu erityisryhmille.

Museokohteissa tehtiin kesän aikana kävijäennätyksiä. Aleksis Kiven kodissa, Tehdas- ja alkoholimuseo Rajamäen Rypissä, Taaborinvuoren museoissa ja Nukarin koulumuseolla kävi yhteensä 13 727 vierailijaa. Se oli 36 % edellisvuotta enemmän. Myös Museokortin käyttö lisääntyi Nurmijärven museokohteissa yleisen trendin mukaisesti. Maksaneista kävijöistä noin puolet maksoi Museokortilla.

Myös museon digitoituihin kokoelmiin tutustuttiin aiempaa enemmän. Nurmijärven museon kokoelmista noin puolet (16 689) on julkaistu digitoituna valtakunnallisessa Finna-hakupalvelussa. Museo otti käyttöön oman Finna-näkymän, jonka osoite on nurmijarvenmuseo.finna.fi. Finna-hakupalvelun käyttäjämäärät lisääntyivät kolmanneksella, niitä oli vuoden aikana 37 522.

Vuoden 2023 aikana museossa aloitettiin uudelleen koronan kokonaan lopettamat vierailut vanhusten palveluyksiköissä. Ikäihmisten hakeutuvia palveluita suunniteltiin yhdessä kirjaston ja kulttuuripalveluiden kanssa keväällä ja loppuvuodesta toteutuivatkin ensimmäiset MuseoMuistelu-tuokiot.

Kulttuuriperintöopetus päiväkotilaisille ja koululaisille on saavuttanut vakiintuneet ja käytännössä hyvin toimivat toimintamuodot. Museoamanuenssi käy pitämässä lapsiryhmille kulttuuriperintöopetustuokioita ja -tunteja kouluissa ja päiväkodeissa. Museo vastaa Kulttuuripolku-ohjelmassa 5. ja 8. -luokkalaisten toiminnasta. Viidesluokkalaisten museovierailu Aleksis Kiven kodissa on jo vakiinnuttanut asemansa. 8. -luokkalaisten käynti Tehdas- ja alkoholimuseo Rajamäen Rypissä vielä etsii muotoaan, keväällä 2023 reilu puolet kunnan kahdeksaluokkalaista osallistui siihen.

Taaborinvuoren museoiden näyttelyuudistus jatkui. Nahkasuutarin mökki -nimellä tunnetun rakennuksen uudistettu interiöörinäyttely kuvaa 1920-luvun mökkiläisen elämää. Kirjailija ja käsikirjoittaja Kirsti Manninen kirjoitti näyttelyyn kuunneltavaksi kuvitteellisen kertomuksen torppariperheen elämästä.

Kulttuuripalveluiden järjestämien tapahtumien lipunmyynti palautui määrällisesti kohti koronaa edeltävää aikaa, mutta ennakkomyynti sijoittuu edelleen lähemmäs tapahtuman järjestämisaikakohtaa kuin aikaisemmin, mikä vaikeuttaa tulosten ennakoitavuutta. Monikkosalin tapahtumat ja Taaborinvuorella järjestetty konsertti keräsivät maksavaa yleisöä niin paljon, että kulttuuripalvelujen edellisenä vuonna reilusti miinukselle jäänyt tulotavoite toteutui lähes eurolleen talousarvion mukaisesti.

Taaborinvuorella järjestettyjen tapahtumien yleisömäärä nousi 73 % edeltävään vuoteen verrattuna, vaikka järjestettyjen tapahtumien lukumäärä nousi vain kuudella. Toteutunut kasvu ei riittänyt nostamaan kävijämäärää koronaa edeltävälle tasolle, mutta ero edeltävään vuoteen verrattuna on huomattava. Yhteensä tapahtumien ja näyttelyiden kävijämäärä nousi edeltävästä vuodesta lähes 61 %, mihin vaikutti osaltaan myös Galleria Villen ympärivuotinen näyttelytoiminta.

Galleria Ville oli kirjaston remontin jälkeen ensimmäistä kertaa toiminnassa kokonaisen vuoden ajan, ja näyttelyiden järjestämisessä päästiin hyödyntämään uudistetussa tilassa olevan audiovisuaalisen tekniikan tarjoamia mahdollisuuksia. Näyttelytilan takaseinän tekninen ratkaisu todettiin epäonnistuneeksi, ja seinä korjautettiin yhteistyössä museon kanssa vuodenvaihteessa 2023 - 2024.

Kulttuuripalvelut aloitti toiminnan Kaikukortin kokeilukäytön koordinoijana ja yhteystahona Nurmijärvellä. Kaikukortin kokeilukäyttöä valmisteltiin alkuvuodesta yhteistyössä Keusoten ja paikallisten toimijoiden kanssa, ja korttien jakaminen aloitettiin kesällä. Aktiivisemmin ne tulivat käyttöön syksyllä.

Kulttuuripalvelujen taidehankintaraha pieneni kunnan Nuuka-säästöjen myötä. Kulttuuripalvelut osti taideteoksia sijoitettavaksi Nurmijärven pääkirjaston kokoushuone Kanervaankatuun, lehtienlukusaliin, asiakkaiden eväidensyöntitilaan sekä henkilökunnan taukotilaan. Lisäksi yksi hankittu teos sijoitettiin Klaukkalan kirjaston nuortenosastolle. Kulttuuripalvelut huolsi taidekokoelmaan kuuluvia teoksia, valaisi Monikon aulan katossa olevan taideteoksen ja kyltitti julkisiin tiloihin sijoitettuja teoksia. Klaukkalan kirjaston remontin valmistuttua kulttuuripalvelut inventoi, karsi ja uudelleen sijoitteli tiloissa olleet teokset, sekä sinne hankitut uudet teokset.

Uutena aluevaltauksena kulttuuripalvelut toteutti yhteistyössä Urban Art ry:n ja kunnan nuorisopalveluiden kanssa yhteisöllisen taideprojektin, jonka tuotoksena syntyi katutaidemaalaukset Klaukkalan Kuntotien ja Kiikaistenkujan välissä sijaitsevaan alikulkutunneliin. Aloite hankkeeseen tuli kunnan poliittisilta päättäjiltä.

Kaikki 1., 4. ja 9. -luokkalaisille suunnatut kulttuuripolku-tapahtumat saatiin toteutettua ensimmäistä kertaa koronan jälkeen suunnitelman mukaisesti Monikkosalissa. Koululaisten tuominen kulttuuritapahtumaan Monikkosaliin osoittautui onnistuneeksi tavaksi toteuttaa kulttuuri- ja yleisökasvatusta.

Uudenmaanliitto myönsi Nurmijärven sekä Tuusulan kulttuuripalveluille ja viestinnälle Uusimaa-palkinnon yhteistyössä vuonna 2022 toteutetusta Minä elän! -merkivuodesta. Palkinto jaettiin Helsingin kaupungintalossa 12. joulukuuta. Nurmijärven puolesta sen kävivät vastaanottamassa kulttuuripalveluiden ja viestinnän edustajat.

Kulttuuripalvelujen toimisto sijaitsi vuoden loppuun saakka Aleksis Kiven tiellä rakennuksessa, jonka käyttämisestä kunta päätti luopua. Kulttuuripalvelut pakkasi joulukuussa osan taidekokoelman teoksista, sekä tapahtumissa käytettävän tekniikan ja muun välineistön siirrettäväksi varastotiloihin kunnantaloon. Yksiköllä ei vuoden 2023 jälkeen ole omaa toimistoa.

Investointien toteutuminen

Investointihanke	Alkuperäinen TA 2023	Siitä muutos	TA+muut. 2023	TP 2023	Poikkeama	Poikkeama %
Klaukkalan kirjastosalin ja työtilojen uudistus, kalusto	-20 000		-20 000	-18 856	-1 144	6 %

Keskeisimmät perustiedot

	TP2022	TP2023	TA2023
Kirjasto- ja kulttuuripalvelut			
Toimipisteet	10	10	10
Kävijämäärä	234 119	324 577	310 000
Pedagogiseen toimintaan osallistuneet oppilaat	8 791	8 344	11 500
Digitaalisten palveluiden vierailut	339 556	532 064*	1 280 000
Kirjastojen lainaus	546 593	660 010	650 000
Kulttuuriavustuskohteet	23	27	26
Museon digitoidun aineiston määrä	29 169	29 958	28 000

* Tilastointitavan muutos: katseltujen sivujen sijaan tilastoidaan istunnot verkkokirjastossa ja mobiilikirjastossa.

Nuorisopalvelut

	Alkuperäinen TA 2023	Siitä muutos	TA+muut. 2023	TP 2023	Poikkeama	Poikkeama %	TP 2022
Toimintatuotot	574 680	0	574 680	663 599	88 919	15 %	591 209
Toimintakulut	-2 910 730	-50 000	-2 960 730	-3 047 848	-87 118	3 %	-2 775 491
Toimintakate	-2 336 050	-50 000	-2 386 050	-2 384 249	1 801	0 %	-2 184 282

Olellaiset tapahtumat tilikaudella

Nuorisopalveluiden toimintakate oli vuoden lopussa 100 %. Tuottoja nuorisopalveluissa saatiin Monikosta, leiritoiminnasta, aamu- ja iltapäivätoiminnan maksuista, Sääksin rantakahvilasta ja Tiiran kioskista. Sääksin tuotot laskivat edellisvuodesta ja Tiiran tuotot puolestaan kasvoivat, mutta kulujen kasvaessa voittoa ei tullut, ja leiritoiminnan tuotot jäivät aiempaa vuotta pienemmiksi. Myös yöleirejä oli kaksi aiempaa vähemmän. Sen sijaan kesällä on tarjolla runsaasti avointa toimintaa ja päiväleirejä, joista saatiin tuloja.

Nuorisopalveluissa toteutettiin 1.8.2024 alkaen organisaatiouudistus. Uudistuksen jälkeen nuorisopalveluissa on 3 yksikköä; Monikko, alueellinen nuorisotyö ja kohdennettu nuorisotyö. Uudistuksen yhteydessä tarkasteltiin muun muassa tehtäväkuvia, nimikkeitä ja työn vaativuutta. Palveluverkko säilyi muutoin ennallaan, mutta Nukarin koulussa aloitti iltapäiväkerho. Lisäksi Märkiön leirikeskus oli

suljettuna alkuvuodesta. Tällä varauduttiin mahdollisiin tuleviin sähkökuluihin sekä siihen, että leirikeskuksesta voidaan toimia turvallisesti.

Nuorten häiriökäyttäytyminen pohditutti etenkin syksyllä. Klaukkalassa järjestettiin 24.8. tilaisuus teini-ikäisten vanhemmille. Tilaisuus onnistui erinomaisesti, ja paikalla oli laajasti esille perheille tarjottavia palveluita. Juhlapyhinä jalkauduttiin nuorten kohtaamispaikoille yhdessä vapaaehtoisten, seurakunnan ja Itä-Uudenmaan poliisin kanssa. Tarpeen vaatiessa nuorisotiloista on jalkauduttu myös muihin nuorten suosimiin julkisiin ja puolijulkisiin tiloihin.

Klaukkalaan suunniteltu yhteisöhanke tuki nuorten osallisuutta. Hankkeessa oli tavoitteena auttaa nuoria vaikuttamaan heille tärkeisiin asioihin. Hankkeen kohderyhmänä olivat 6–9-luokkalaiset klaukkalalaiset nuoret. Koulujen yhteisöllistä toimintaa on tuettu muun muassa koulukahviloiden ja toimintapäivien ja Kantti Kestää-tuntien avulla. Toukokuussa järjestettiin koululuokille Märkiön toimintapäivät, johon osallistui n. 1 000 oppilasta. Alueellisen nuorisotyön yksikössä aloitti erityisnuorisotyöntekijä, joka vastaa muun muassa jalkautuvasta työstä, pienryhmätoiminnasta ja Ankkuri-toiminnasta.

Toimintaa järjestettiin koulujen loma-aikoina talvi-, kesä-, syys- ja joululomalla. Tarjolla oli sekä päivä- että yöleirejä ja ryhmätoimintaa. Kaverikerhot onnistuivat hyvin ja myös kesäleirit olivat täynnä. Sen sijaan vuoden vaihteessa järjestetty avoin toiminta tavoitti vain vähän osallistujia. Nuorisopalvelut toteutti yhteistyössä Urban Art ry:n ja kulttuuripalveluiden kanssa yhteisöllisen taideprojektin, jonka tuotoksena syntyi katutaidemaalaus Klaukkalan Kuntotien ja Kiikaistenkujan välissä sijaitsevaan alikulkutunneliin. Aloite hankkeeseen tuli kunnan poliittisilta päättäjiltä.

Iltapäivätoimintaan hakeutui lapsia merkittävästi aiempia vuosia enemmän. Viime vuonna hakijoita oli 434 ja tänä vuonna 496. Erityisesti Klaukkalan alueella kaikille halukkaille ei löytynyt iltapäiväkerhopaikkaa eikä paikkojen lisääminen onnistunut sisäilmahaasteiden ja yleisen tilapuuhteen takia. Uutena toimintapaikkana aloitti Nukarin iltapäiväkerho. Aamu- ja iltapäivätoiminnan toimintasuunnitelma hyväksyttiin.

Lakiuudistuksen myötä kuntouttava työtoiminta siirtyi 1.1.2023 alkaen hyvinvointialueen järjestettäväksi, ja se vaikutti jonkin verran nuorten ohjautumiseen työpajalle. Nuorten työpaja tavoitti vuoden aikana 54 nuorta. Palkkatuettujen työsuhteiden määrä romahti palkkatukiudistuksen myötä. Työn vaikuttavuudesta kertoo nuorten aikuisten sijoittuminen valmennusjakson jälkeen. Tutkintotavoitteiseen koulutukseen hakeutuminen on kasvanut. Myös työkokeiluun muualle ja avoimille työmarkkinoille on sijoittunut hieman enemmän nuoria. Työpajan kehittämistyössä keskityttiin pajan sisältöjen, nuorten valmennuspolun ja nuorten pajalla ohjautumisen kehittämiseen. Seinätön valmennus käynnistyi.

Etsivässä nuorisotyössä asiakkaita on ollut yhteensä 236. Määrä oli hieman vähemmän kuin edellisenä vuonna (v. 2022 yhteensä 256). Näistä 88 oli iältään 16–20-vuotiaita ja 86 iältään 21–25-vuotiaita. Oppilaitoksista ohjautui 27 % asiakkaista, 38 % sosiaali-, terveys- ja työllisyyspalveluista ja 20 % oman tai läheisen yhteydenoton kautta. Etsivässä nuorisotyössä kehittämisen painopisteitä alkuvuodesta olivat monialaisen yhteistyön kehittäminen, nuorten sosiaalinen vahvistaminen ja osallisuuden edistäminen ja nuorten tavoittaminen. Uuden rahoituskauden alkaessa syksyllä 2023 painopisteitä olivat avoimen ryhmätoiminnan kehittäminen, nuorten osallisuuden edistäminen ja kohdennetun oppilaitosnuorisotyön kehittäminen palvelumuotoilun keinoin. Etsivä järjestivät päättäjätapaamisen.

Nurmijärven Ohjaamossa tavoitettiin vuonna 2023 yhteensä 1432 nuorta eli keskimäärin noin 119 nuorta kuukaudessa. Luvussa on mukana myös ryhmätoimintana toteutetut palvelut, esimerkiksi kuukausittain pidettävä työnhakupaja ja yksittäisten lukioluokkien tutustumiset Ohjaamon palveluihin. Ohjaamon palveluita käyttäneistä yksilöasiakkaista 80 % oli iältään 18–24-vuotiaita ja 74 % asioi Ohjaamossa paikan päällä. Suurin osa nuorten kysymyksistä koski työelämää (27 %), koulutusta ja opiskelua (23 %) sekä raha-asioita (17 %).

Ohjaamon koordinointi siirtyi 1.6.2024 alkaen etsivältä nuorisotyöltä kohdennetun nuorisotyön koordinaattorille. Muutoksen myötä Ohjaamossa avautui myös mahdollisuus hakea kannustinrahoitusta EU:n elpymisrahastosta palveluiden monialaisuuden vahvistamiseksi. Hakemukseen saatiin myönteinen päätös vuoden 2023 lopussa. Tämä tarkoittaa, että vuoden 2024 ajan Ohjaamossa on täysipäiväisenä lisäresurssina terveydenhoitoalan asiantuntija. Hankkeessa on tarkoitus myös lisätä kuntalaisten tietoutta Ohjaamosta ja sen palveluista, tavoittaa entistä paremmin niitä nuoria, jotka voisivat hyötyä Ohjaamon palveluista ja kuulla nuorten toiveita Nurmijärven Ohjaamon kehittämisessä.

Nuorisovaltuusto toimii aktiivisesti lautakunnissa ja kunnanhallituksessa. Uusi nuorisovaltuusto valittiin keväällä 2023. Lisäksi päivitettiin nuorisovaltuuston toimintasääntö.

Monikkosalin toiminta vilkastui edellisestä vuodesta ja kävijöitä oli noin 57 prosenttia enemmän. Kävijöitä oli yhteensä 31 255. Näistä n. 5 000 oli äänestäjiä. Tapahtumien määrä sen sijaan laskee vajaa 20 %. Yli puolet tapahtumista oli kunnan omia tapahtumia. Kunnan tapahtumia oli 84 ja näissä kävijöitä oli v. 2023 18 104. Edellisenä vuonna kävijöitä kunnan tapahtumissa oli 6869. Muita tapahtumia oli 75 ja näissä kävijöitä oli 13 151. Seminaareja ja kokouksia sekä muita erilaisia tapahtumia järjestettiin eniten, mutta lisäksi myös muun muassa oppilaskonsertteja, tanssiesityksiä ja viihdekonsertteja. Tapahtumien määrä laskee osittain siitä, että opistot eivät järjestäneet tapahtumia Monikossa.

Kahvio Monikon Mustikka palveli sekä arkisin että tapahtumissa ja tilauksesta. Monikon Mustikan myynti oli noin 25 000 euroa. Edellisenä vuonna vastaava luku oli 16 185 euroa. Tammikuussa aulaan ripustettiin Monikon mobile eli Jenni Ropen tilateos Puolikkaat. Ohjaamon päivystys aloitti tiistaisin Monikon aulassa. Lisäksi kesäkuussa järjestetty Youth Athletics Games hyödynsi Monikon aulaa.

Keskeisimmät perustiedot

Suoritteita ja palvelutuotannon tunnuslukuja			
	TP2022	TP2023	TA2023
Nuorisopalvelut			
Iltapäivätoiminta/asiakkaiden lkm, kunnan oma toiminta	121	117	125
Iltapäivätoiminta per käynti/e	6,8	5,9	7,2
Iltapäivätoiminta/avustukset e	186 660	195 050	180 000
Iltapäivätoiminta/avustukset per lapsi e	702	692	660
Etsivän nuorisotyön asiakkaat	256	236	230
Monikkosali:			
Tilaisuuksien määrä	190	159	200
Kävijöiden määrä	18 882	31 255	31 000
Nuorten työllistäminen:			
Työllistettyjen määrä (palkkatuki/harjoittelu)	11/89	39/50	15/50

Liikunta- ja hyvinvointipalvelut

	Alkuperäinen TA 2023	Siitä muutos	TA+muut. 2023	TP 2023	Poikkeama	Poikkeama %	TP 2022
Toimintatuotot	97 280		97 280	140 571	43 291	45 %	123 924
Toimintakulut	-875 520	50 000	-825 520	-850 282	-24 763	3 %	-848 119
Toimintakate	-778 240	50 000	-728 240	-709 711	18 529	-3 %	-724 195

Olennaiset tapahtumat tilikaudella

Liikunta- ja hyvinvointipalveluiden toimintakatteen toteuma oli 97,5 %. Toiminnan tuotot ylittivät tavoitteen 45 %. Tämä johtui toiminnan muutoksesta sekä kurssimuotoisen toiminnan lisäämisestä.

Liikuntapalvelut

Liikuntapalvelut keskittyivät tuottamaan hyvinvointia ja terveyttä edistäviä, kohdennettuja liikuntapalveluja hyvinvointialueen ja kunnan yhdyspinnalla eri ikäryhmille. Toimintaa kohdenettiin erityisesti lapsiperheille ja ikääntyneille, mutta myös pienimuotoisesti työikäisille työkyvyn tukemiseksi ja ylläpitämiseksi. Lisäksi kehitettiin perheliikuntakonseptia.

Soveltavan liikunnan ryhmiä lisättiin, joista yhtenä esimerkkinä harrastamisen mallin ryhmä Kivenpuiston erityiskoululla. Soveltavat liikuntakurssit ovat hyvä esimerkki hyvinvointialueen ja kunnan välisestä palveluketjusta sekä yhteistyöstä hyvinvointialueen fysioterapian mm. asiakasvalintojen suhteen. Liikuntasuunnittelija voi myös tarpeen havaitessaan lähettää asiakkaan myös fysioterapian vastaanotolle. Ikääntyneiden liikuntakykyä ja hyvinvointia edistettiin mm. soveltavien kuntosaliryhmien avulla. Kävijämäärät nousivat koronavuosien jälkeen kaikilla kurseilla. Ohjatussa liikuntatarjonnassa huomioitiin, että Nurmijärvellä ikäihmisille suunnattua liikuntatarjontaa on runsaasti yhdistysten, Nurmijärviopiston sekä yritysten toteuttamana.

Ikäihmisille kohdennettua liikuntaneuvonta-konseptia kehitettiin. Omaishoitajille järjestettiin hyvinvointi- luento yhteistyössä Muistiluotsin kanssa.

Vuoden 2023 aikana harrastamisen Suomen mallin kerhotoiminnan koordinointi ja kehittäminen siirtyi liikunta- ja hyvinvointipalveluiden alaiseksi toiminnaksi toimenkuvamuutosten myötä. Kuvataide-, käsityö-, parkour- ja liikuntakerhot olivat suosittuja koko vuoden. Vakiintuneiden harrastuskerhojen lisäksi syksyllä 2023 kilpailutettiin yläkouluikäisten toivomia kuntosali-,

keilaus- ja biljardikerhoja. Kaikkia niitä päästiin toteuttamaan syksyllä ja kiinnostus niihin on ollut hyvä. Samoin lisättiin alakoululaisille kohdennettuja ryhmiä Minecraft ympäristössä toteutettaviin kerhoihin pelaamisen ja koodaamisen parissa. Suurin osa harrastamisen mallin kerhotoiminnasta toteutetaan ostopalveluna. Vuonna 2023 toteutettiin kerhoja 98 kpl, kerhopaikkoja 1876 ja ilmoittautumisia 1406.

Liikuntapalveluiden omana ohjauksena on toteutettu ohjattuja perheliikunta- sekä vauva- ja taaperoiikaisten ryhmiä läpi vuoden. Sen lisäksi ostopalveluna on toteutettu lauantaisin, joka toinen viikko, Rajamäellä paikallisen MLL:n pitämää, perheille kohdennettua Liikuntamaa-toimintaa.

Kesäleiri toteutettiin Maaniitun koululla kahden viikon leirinä ja sen lisäksi pidettiin avoimia pop up-tyyppisiä liikuntatuokioita kyläkoulujen pihilla sekä Sääksin uimarannalla parin viikon aikana kesäkuussa.

Urheiluseuroja ja hyte-yhdistyksiä osallistettiin vuoden aikana avustuskäytäntöjen pohdintaan. Lisäksi järjestettiin yhteinen workshop kunnan liikuntakentän ajankohtaisista asioista yhdessä urheiluseuratoimijoiden, Rajamäen uimahallin, Nurmijärvi opiston sekä kunnassa toimivien yksityisten yrittäjien kesken. Kunnan liikunta- ja hyvinvointipalvelut toimivat tilaisuuden kokoonkutsujana. Etelä-Suomen liikunnan ja urheilun (ESLU) kanssa toteutettiin, seuraparlamentin yhteydessä, haastaviin ohjaustilanteisiin keskittynyt koulutustilaisuus.

Liikuntasalien käyttöastetta seurattiin viime syksynä tarkasti ja liikuntapalvelut jalkautuivatkin liikunta- ja hyvinvointipäällikön, toimistosihteerin sekä harrastamisen mallin koordinaattorin toimesta kahtena iltana seuraamaan Kirkonkylän ja Klaukkalan liikuntasalien iltakäyttöä. Käytäntö todettiin hyväksi ja se tulee olemaan yksi säännöllinen keino kohdata kunnan seuratoimijoita ja harrastajia.

Kunta on ollut mukana kansallisessa, Ikäinstituutin Voimaa vanhuuteen-ohjelmassa, jossa pääpaino on kunnan ja yhdistyssektorin yhteistyön kehittämisessä ja ikääntyneiden kuntalaisten arkiaktiivisuuden edistämässä. Kehittämishanke päättyi vuoden 2023 loppuun. Hankkeen aikana koulutettiin yhdistysten vapaaehtoisia järjestämään mm. kuntotestausta jäsenistöilleen sekä tuoli- ja taukojumppaa. Valtakunnallista Unelmien liikuntapäivää toteutettiin yhteistyössä yhdistysten kanssa ja uutena yhteistyömallina järjestettiin vanhustenviikolla Hyvinvointi-messut Klaukkalan Monikossa. Yhdistykset organisoivat tapahtumatorin ja tilaisuudessa kuultiin UKK-Instituutin johtaja Tommi Vasankari luento – Pitkän elämän salaisuus.

Hyvinvoinnin edistäminen

Hyvinvointilautakunnan päätöksellä 65 vuotta täyttäneille ja sitä vanhemmille ikääntyneille jaettiin kenkiin kiinnitettäviä liukuesteitä maksutta kunnan kirjastoissa yhteensä 400 kpl liikunta- ja toimintakyvyn sekä turvallisuuden edistämiseksi.

Kunta oli mukana valmistelemaan Onnenkimpale ry:n kolmivuotista STEA-hankemusta, yhdessä seurakunnan kanssa, Olohuone-hankkeelle, jonka avulla pystyttiin kehittämään ikäihmisten arjen aktiivisuutta sekä vähentämään yksinäisyyttä. Kunta on mukana hankkeen monialaisessa seurantatyöryhmässä.

Kunnan hyvinvointikertomus ja –suunnitelma sekä lasten ja nuorten hyvinvointikertomus ja -suunnitelma valmistuivat.

Kuntaan perustettiin, kunnan johtajan päätöksellä, paikallinen Romani-työryhmä. Aloite työryhmän perustamiseen tuli Etelä-Suomen aluehallintovirastolta. Ryhmän tehtävänä on kehittää romaniväestön osallistumismahdollisuuksia ja parantaa viranomaisten ja romanien vuorovaikutusta.

Kuntaan valittiin kaudelle 2023–2025 uudet vanhus- ja vammaisneuvostot. Vanhusneuvoston puheenjohtajana toimii Jorma Niinistö ja vammaisneuvoston puheenjohtajana jatkaa Esa Lahtela.

Keskeisimmät perustiedot

	TP2022	TP2023	TA2023
Liikunta- ja hyvinvointipalvelut			
Ohjaustuntikertoja vuodessa	968	1 005	1 000
Ohjattujen ryhmien määrä	82	80	180
Myönnettyjä vuoroja liikuntasaleissa (tunti/vuosi)	20 735	21 655	12095 / 18200